

Kpanbara BARKPERII munlee

Ki jün 2 Barkperii gbouŋ na po

Gbouŋ na tukin ki beerit Israel naan yent nan Juda naan yent poe. Barkperii gbounsinsinn nan Barkperii gbouŋ ŋanlee na din tee gbounyemire, ki bi tan bokit ki li tee gbant ŋanlee. Baatusir ni, bi yi gbouŋ maŋe 2 Kronikils.

Bianjinba ki kpanbar Solomonn miar Yennu yanfoon po

(1 Kpanbara 3.1-15)

¹ Solomonn, wunba tee kpanbar Defid bija na din dia Israel tingbouŋ ki ŋmakitir fanu, ki u Yomdaano Yennu teen piisin u paak, ki te ki u naangbouŋ kpai.

² Kpanbar Solomonn din pak nan Israel teeb nba tee kunkonkonna saakab ki gorii niib tusir tusir nan kobik kobik, nan barbuura, nan Israel booru saakab, nan naakuut saakab nan nilee nba be Israel tin ni, ³ a bin wei u poor, ki bin saan Gibeonn, kimaan Yennu lanbouŋ nba ki ŋoo Yennu toontunno Moses ŋammir kunkoouk paak na din be leŋe. ⁴ Yennu molor lakir na din be Jerusalem-e. Li din be lanbouŋ nba ki kpanbar Defid din chaan, yoo nba ki u nyii nan molor lakir maŋ Kiriaf Jearim ki baar nann na nie. ⁵ Kutmont binbintir nba ki Besalel, wunba tee Uri bija, ki u yeeja tee Hur na din ŋammir na

mun din be Gibeonn-e, Yennu lanbouŋ na tɔɔnn. Leŋe ki kpanbar Solomonn nan niib na kur din jiantir Yennu. ⁶ Kpanbar Solomonn din saan Yennu lanbouŋ na boore, ki saa mann mujoonu Yenpiinii maruŋ, kutmɔnt binbintir na paak, ki jiant Yennu. U din kp̄ii bonkobit tusir ki joor muu li paak.

⁷ Li daar nyiɔk ki Yennu dɔkit Solomonn paak ki yetɔ a, “A loon bee ki man turani.”

⁸ Ki Solomonn jiin a, “A tun a lonchiɔŋ ki tur a toontunno, n baa Defid, yoo nba gar, ki mɔtana ki a te ki n set u seenu ni ki dii naan. ⁹ N Yomdaano Yennu, gbeent mɔsonn nba ki a sat ki tur n baa Defid na. Fine dinnin naan a mii dia niib nba yab ki kaa kann na. ¹⁰ Li paak, turimin yanfoon nan bannu nba ki n saa fit dia niib na. Nna-i kaa, n saa teen nlee ki dia a niburuŋ na?”

¹¹ Ki Yennu yet Solomonn a, “A gann linba ŋana. A bo saa fit boin mɔkint koo likirii po, koo yudantuk po, koo a datai n kpo po, ki bia fit boi a mɔŋ manfofoouk po, ŋaan ki a boi yanfoon nan bannu po, a lin te ki a fit dia n niib nba ki n teena bi kpanbar na. ¹² N saa tura yanfoon nan bannu, ki bia pukina gor nan likirii nan yudantuk, ki lin gar kpanbara nba dii a liik, nan binba saa wei a poor.”

*Ki jiin Kpanbar Solomonn paŋ nan mɔkint po
(1 Kpanbara 10.26-29)*

¹³ Nanne ki Solomonn nyii Yennu lanbouŋ nba be Gibeonn, ki li tee Yenjiantboor na, ki saan Jerusalem. Leŋe ki u din saa dia Israel teeb.

¹⁴ U din mɔk taantorit tusir nan kobii ŋanna,

nan taanjakitii tusaa piik nan ŋanlee. U din te yemm be Jerusalem-e, ki leeb mun be digbanlia ni. ¹⁵ U naan yoo, salimpeena nan salimmona din nyor Jerusalem nan tana nba nyor bianjinba nae, ki kpekii bia gbee ki tee nan sinsabii nba be Juda yent ni kunkonbis paak bianjinba na. ¹⁶ Kpanbar na toontunnae din gorii ki ŋmakitir taanii nba nyi Musri nan Silisia ki koo u doo ni, ¹⁷ nan taantorit nba nyi Ijpt ki koo na. Ki bi din koi Hef nan Siria kpanbara taanii nan taantorit, ki taantoruk daauk tee salimpeenkuna piik nan ŋanŋmu, ki taamm daauk mun tee salimpeenkuna ŋanna.

2

Ki jiin Yenjiantu ŋasaakak maanu siir teenu po (1 Kpanbara 5.1-18)

¹ Kpanbar Solomonn din dukin nan wun maa ŋasaakak ki lii tee siaminba ki bi sii jiantir Yennu, ki bia maa u moŋ ŋaak. ² U din gann jab tusaa piinlore, ki bi sii jikin tanmaabona, ki gann jab tusaa piinniin, ki bi sii koi tana joot ni, ki jab tusaa ŋantaa nan kobii ŋanloob tee binba sii gorii toontunna na.

³ Solomonn din tun toonii Taya kpanbar Hiram boor ki yet a, “Ŋaant ti lakin kii di daak nan faa din tuu be nan n baa Defid bianjinba ki din koi kpek taabii a wun maa u ŋaak na. ⁴ N yaa man maa ŋaake ki baakit n Yomdaano Yennu. Ŋaak na sii tee kasii boor nba ki min nan n niib sii jiantir Yennu-e, ki jikit bonnunubit ki jokin, siaminba ki ti sii teeno kasii boroboro

yoo kur na, leñe ki ti sii teeno mujoonu Yenpiinii sanyiook ni nan daajoouk kur, nan li foon daar kur, nan nmaapaan jaamm kur, nan kasii daa kur, ki baakit ti Yomdaano Yennu. U wannit a tii dia sennu man yoo kur. ⁵ Njaak nba ki n yaa man maa na, li sii yab bonchiann, kimaan Yennu tee Yenjaann ki gar yennii nba be. ⁶ Soo kan fit maa njaak ki tur Yennu, kimaan sanpaak nan sanpagbant yabint njan u kan fit koo li ni. Ki maa yaa n maa Yenjiantu nasaakak na, li tee siaminba ki n sii jokin bonnunubite ki teeno. ⁷ Ton, turimin niro nba mok yan ki saa fit jii salimmona nan salimpeena nan kutmont nan kutlia ki tun nann toonn, ki bia jii gungunbonwuwur nan gungun-monwuwur nan gungun-monj ki luur. Li daano saa tun nan toontunna nba be Juda nan Jerusalem, ki n baa Defid din gannib nae. ⁸ N mi nan a jab na mi tichoonu fanu, li paak, turimin kpek nan langben nan naaseek taabii nba be Lebanonn. N teen siir nan man te n jab na n baar ki somm a yab ⁹ ki bin choo linba sii yab, kimaan njaak nba ki n yaa man maa na sii yab, ki bia nan bonchiann. ¹⁰ N saa tura jeet nba saa dinn tichooro na, ki li tee dii nba ki bi dia tee boroboro baajii tusaa piinna nan nanna, nan dimonii baajii tusaa piinna, nan tilona daan galint tusaa kobik, nan olif tiinii kpan* galint tusaa kobik.”

¹¹ Kpanbar Hiram din jiin Solomonn gboun ki yet a, “Kimaan Yennu nba loon u niib na paak, ki u teena bi kpanbar. ¹² Pakin Israel

* **2:10** 2.10 Olif tiinii kpan nan, ki li daauk bia paar.

teeb Yomdaano Yennu, wunba nan sanpaak nan tinj. U tur kpanbar Defid bik nba mok yanfoon, ki gbee nan bannu nan subinii, ki u dukin nan wun maa njaak ki tur Yennu, ki bia maa u mon njaak. ¹³ N jikit nuu toontunno nba sub, ki bia mi toonn fanu, ki bi yiu Huram na, ki teena. ¹⁴ U naa nyii Dann booru nie, njaan ki u baa nyii Taya. U tumii waa saa jii salimmona koo salimpeena koo kutmont koo kutlia koo tana koo taabii ki namm bonawa. U bia saa fit jii gungunbonwuwur koo gungun-monwuwur koo gungun-mon koo chabnann, ki tun nann toonn. U saa fit kpeer ki bia jab ninnaun nba kur ki bi turo. Njaant ki wun tun nan a nuu toontunna na, ki bia kii tuun nan binba din tuun ki teen a baa Defid na. ¹⁵ Li paak, a ji turit boroboro dii nan dimonii nan daan nan olif tiinii kpan nba ki a sat mob nan a saa turit na. ¹⁶ Ti saa choo kpekii nba be Lebanonn kunkona ni, ki a loon na kur. Ti saa taanire ki lor ki paanir mokgbenjir paak, ki lin pukit saan Jopa. Lene ki a saa jii daat man ki saan nann Jerusalem.”

Baa piin Yenjiantu nasaakak na maanu bianinba

(1 Kpanbara 6.1-38)

¹⁷ Kpanbar Solomonn din kan boorganu nba be Israel tinj ni na nikant, ki li naan nan nikant nba ki u baa Defid din kan na. Boorganu jab din tee tusaa kobik nan piinmu nan nantaa nan kobii nanloob. ¹⁸ U din gann jab na ni tusaa piinlore a bii jikit njaak na maanu tiat, ki gann tusaa piinniin a bii koi tana joot ni, ki tont jab

tusaa n̄antaa nan kobii n̄anloob na, a bii gorii toontunna na, ki toonn-ii tuun.

3

¹ Ki Kpanbar Solomonn maa Yenjiantu n̄asaakak na Moria kunkonn nba be Jerusalem na paak, ki tee siaminba ki Yennu din d̄okit u baa Defid paak na. Leŋ din tee Jebus booru nir̄o nba ki bi yiu Arauna na jarike. ² U din piin maanu, u naan bina n̄anna ni, li n̄maarii n̄anlee, daan̄anlee daare. ³ N̄asaakak maŋ fiakir f̄okint tintann paak din tee taakaabii piintaa, ki yarin taakaabii piik. ⁴ Li naakutok din yarin taakaabii piik, ki n̄aak na sanpaapo f̄okint tee taakaabii piik.* Bi din taan salimae n̄aak na n̄ook ni kur po. ⁵ Bi din kpa a kpek taabiie ki d̄okin n̄aak na n̄ook ni dikpina kur, ki taanir salin̄ana, ki nan kaatii nan jarit salima na paak. ⁶ Kpanbar na din n̄amm Yenjiantu n̄asaakak na, ki li n̄an bonchiann nan burchintana, nan salima nba ki u nyii nann Parfaim tin̄ ni. ⁷ U din jii salimae ki taan n̄aak na dikpina, nan li ȳokaa, nan li tamm̄oi, nan li gana paak. Nu u toontunna na din nan bona nba m̄ok kpinkpante† ki tabin dikpina na paak. ⁸ Li n̄ook ni diiuk nba ki bi yir Kasii yaa Kasii boor na f̄okint din tee taakaabii piike, ki yarin taakaabii piik, ki li tee n̄asaakak na yarimu kur. U din jii salinkuna, ki li kpaui tee nan karwanta baajii kobii n̄anlee nan piin̄mu nawa, ki taan Kasii yaa Kasii boor dikpina na,

* **3:4** 3.4 Siab yaa li tee taakaabii piinloobe. † **3:7** 3.7 Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, n̄aan m̄ok kpinkpant.

⁹ ki jii salima ki li yabint tee nan borik gbinn na, ki nammir kpai, ki bia taan li sanpaapo diit na nan salima.

¹⁰ Kpanbar na din te ki u nuu toontunna na jii kut ki nammir bona nba mək kpinkpant banlee, ki p̄orib salima, ki t̄oonir Kasii yaa Kasii boor. ¹¹⁻¹³ Ki bi see leŋ ki kpia leeb ki tor tamm̄ob. Ki yenok̄o kur mək kpinkpant ŋanlee, ki kpinkpouŋ kur f̄okint tee taakaabii ŋanlee nan waan, ki bi kpinkpant p̄obit diiuk na sinsuuk ni ki siit leer, ki bia tant, ki tuu dikpina na, ki li kur taan tee taakaabii piik. ¹⁴ Chinchenn nba din j̄oon ki bokit Kasii yaa Kasii boor na, bi din jii chabŋanne nan chablia, ki jii gungunb̄onwuwur, nan gungun-m̄onwuwur, nan gungun-m̄oŋ, ki luu bona nba mək kpinkpant na li paak.

*Ki j̄iin kutm̄ont toota ŋanlee na po
(1 Kpanbara 7.15-22)*

¹⁵ Kpanbar na din maa toota ŋanlee, ki sennir Yennu ŋasaakak na t̄oonn, ki yenn kur f̄okint tee taakaabii piik nan ŋanlore, ki li yur f̄okint tee taakaabii ŋanlee nan waan. ¹⁶ U din nan bona nba naan jarit, nan linba naan tiik loona na, toota na yur paak. ¹⁷ U din senn toota na Yenjiantu ŋasaakak tamm̄ob kpiŋe. Linba din be niidiitu po na sann tee Jakinn, ki linba mun be niigaŋ po na sann tee Boas.

4

*Ki j̄iin Yenjiantu ŋasaakak na tiat po
(1 Kpanbara 7.23-51)*

¹ Kpanbar Solomonn din jii kutmɔntɛ ki maa maruŋ binbintir, ki li fɔkint tee taakaabii piik piik loka na kur po, ŋaan dokii taakaabii ŋanŋmu. ² U bia din jii kutmɔnt ki maar nyunbuuk bonkunkunn, ki li sumii taakaabii ŋanlee nan waan, ki yarin nɔɔk ni taakaabii ŋanŋmu, ki loka ni yarin taakaabii piik nan ŋanŋmu ki lint. ³ Bi din nan naajai ninnauŋo, ki lint buuk na guunii ŋanlee. ⁴ Nyunbuuk na din tɔɔ kutmɔnt naajai piik nan banlee paake, bantaa din tor bi numm niigan poe, ki bantaa tor yonbaa po, ki bantaa tor niidiitu po, ki bantaa tor yondo po. ⁵ Nyunbuuk na kpakiiu din tee nan niibifoouk fɔkint nae, li mɔgbana din naan kɔb yare, ki yat paapo nan tipuuk nba tuu yit bianinba na. Nyunbuuk na din saa fit kɔɔ nan galint tusaa piik nan ŋanŋmu nawa. ⁶ Bi bia din ŋamm kutsɔnt piik, a bii dia kii wu bonkobit nant nba ki bi saa joor muu ki li tee maruŋ yar na, ki senn kutsɔnt ŋanŋmu ŋasaakak na niidiitu po, ki senn kutsɔnt ŋanŋmu niigan po. Nyun nba din be buuk na ni din tee mannteeb nae-ii dia kii wu bi mɔŋ.

⁷⁻⁸ Bi din ŋamm salima fitsenta piike, nan sennu nba wann bianinba na, nan teebula piik, ki kɔɔ sennir ŋasaakak na ni, ki senn fitsenta ŋanŋmu niidiitu po, ki bia senn fitsenta ŋanŋmu niigan, ki senn teebula ŋanŋmu niidiitu po, ki bia senn ŋanŋmu niigan po. Bi bia din ŋamm salima senii kobike, ki bi sii dia mii.

⁹ Bi din ŋamm nɔɔk ni dindonjouk, ki li tee mannteeb yar, ki bia ŋamm nanyer po dindonjouk. Gana nba din be dindonjot sinsuuk ni na,

bi din taanir kutmõnte. ¹⁰ Bi din senn nyunbuuk na Yenjiantu nasaakak na niidiitu po lotik nie.

¹¹⁻¹⁶ Hiram mun bia din namm boba nan sofira nan senii. U din gbenn bona nba ki u sat mɔb ki tur kpanbar Solomonn nan u saa namm ki tur nasaakak na. Li din tee:

toota njanlee,

nan li yura njanlee nba naan senii, ki tɔɔ toota na paak,

nan kut jarit nba ki bi luu ki paa toota yura paak, nan kutmõnt lɔɔna kobii nanna, ki li kur tɔɔ chaabii njanlee-lee, ki lint toota na yura paak,

nan torit piik,

nan tatilanmanbana piik,

nan nyunbuuk,

nan naajai ninnant piik nan njanlee nba ki nyunbuuk tɔɔ li paak na,

nan boba nan sofira nan diitmɔyaarii.

Hiram, wunba tee nuu toontunna saakɔɔ nae, din jii kutmõnt nba ki bi nammir ki nan bona nba na kur, nan kpanbar Solomonn nba din wannɔ a wun nammir, ki bii diar Yenjiantu nasaakak ni bianjinba na.

¹⁷ Kpanbar na din te ki bi namm li kur, saauk boor nba be Sukof nan Sereda sinsuuk ni, Jɔɔdann mɔkir baauk ni nae. ¹⁸ Bi din namm bonloŋa bonchiann leŋ, ki bi sɔɔ din kan fit bikin ki la kutmõnt nba ki bi jii namm bona man yabint nba tee.

¹⁹ Kpanbar Solomonn din jii salimae ki namm bona nba be Yenjiantu nasaakak na ni: li maruŋ binbintir, nan tebul nba ki bi paa boroboro ki

teen Yennu, ²⁰ nan fitsenta, nan salinɲana fita nba ki bi sii dia jokin Kasii yaa Kasii tɔɔnn, nan sennu nba wann bianɲinba na, ²¹ nan tipuuk bonnankara, nan fita nan babitii, ²² nan fita bonɲmakint-kara, nan senii, nan sipiat nba sii tee bonnunubit li ni, nan tatilaat nba sii jikin musankɔɔna. Bi din jii salinɲanae ki nan linba na kur. Yenjiantu ɲasaakak na nanyer po gana, nan Kasii yaa Kasii boor gana na, bi din taanir salimae.

5

¹ Kpanbar Solomonn nba din tun Yenjiantu ɲasaakak na toona ki gbenn yoo nba, ki u ji jii bona nba ki u baa Defid din jii tur Yennu na, ki kɔɔn Yenjiantu ɲasaakak na ni: li salimpeena, nan salimmɔna nan bona nba kur be.

Bianɲinba ki bi baar nan mɔlor lakir na ki kɔɔn ɲasaakak na ni

(1 Kpanbara 8.1-9)

² Ki kpanbar Solomonn tun yiin Israel booru saakab nan naakuut saakab a bin taan Jerusalem, ki saan Defid doo nba tee Sayɔnn na ki be Jerusalem maɲ na, ki jii Yennu mɔlor lakir na ki kɔɔn ɲasaakak na ni. ³ Ki bi kur tikir Lanbont Jaamm na yoo. ⁴ Israel saakab na kur nba din tikir yoo nba, ki Liifai teeb wokit Yennu mɔlor lakir na, ⁵ ki saan nann ɲasaakak na boor, ki mannteeb nan Liifai teeb na bia chaat Yennu lanbouɲ nan li bona kur, ki saan nann ɲasaakak na ni. ⁶ Kpanbar Solomonn nan Israel teeb kur din taan leeb mɔlor lakir na boor, ki kot pei nan nei bonchiann ki mann maruɲ. ⁷ Ki mannteeb na

ji jii molor lakir na ki koon nasaakak na ni, ki saa sennir Kasii yaa Kasii boor, ki li be bona nba mok kpinkpant na* loŋ ni. ⁸ Bona maŋ kpinkpant din lat piin molor lakir nan daat nba ki bi tuu soor ki jii nawa. ⁹ Dasoorkara na nba din fok bianjinba na, nirɔ-i set kpian Kasii yaa Kasii tammob nae ki u saa lar, ŋaan wuu fokit u kan lari. Daat maŋ bia daa be leŋ nan dinna. ¹⁰ Siar din kaa molor lakir na ni ki pukin tanpatlai ŋanlee nba ki Moses din kpeen Sainai joor boor na, siaminba ki Yennu din lor nan Israel teeb, yoo nba ki bi nyii Ijpt ki baat na.

Ki jiin Yennu maŋ yentchiŋ po

¹¹ Mannteeb na kur din seet Kasii na boore. Mannteeb nba din be leŋ na din ŋamm bi moŋe, ki li ki mok waa nyii koonn nba ni.

¹² Liifai teeb na yanyinna din tee Asaf nan Hemann nan Jedutunn nan bi bonjai nan bi nikpiimm, ki din lia tapeenii† ki saan set yondo po, binbintir na boor, ki faa duunii nan kona, ki mannteeb kobik nan piinlee peeb naatuna.

¹³ Ki naatunpebira nan yanyinna kur taan yomm ki yiin kunkoyenn ki dontir, ki bia teen Yennu niipoouk. Bi din peeb naatuna nan duunii nan bonmumoot nba kur be, ki leeb waa ki yiin ki dont bi kunkora ki piak Yennu, ki yeen a,

“Pakin Yennu man, kimaan u ŋan,

ki u lomm kaa gbennu.”

* **5:7** 5.7 Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, ŋaan mok kpinkpant. † **5:12** 5.12 Bi yi tiat maŋ “linenn”, ki li maakit gbanant.

Ton, ki sanpagbouŋ gbee Yenjiantu nasaakak na ni. ¹⁴ Mannteeb na ji din ki fit tukin ki tun jiantii toona, kimaan sanpagbouŋ nba be nan yabint Yennu yentchiŋ ki gbee nasaakak na paak.

6

Bianinba ki Solomonn pak maan ki tur niib na (1 Kpanbara 8.12-21)

¹ Nanne ki kpanbar Solomonn miar Yennu, ki yet a,

“Yennu, fine yet nan a sii be sanpagbouŋ nan bunbonn nie.

² Mɔtana, n maa nasaakak nba nane ki tura, siaminba ki a sii be yaayoo siiyoo.”

³ Ki Israel teeb na kur see len, ki kpanbar na nmant u numm ki tokinib, njan miar Yennu piisin bi paak, ⁴ ki yet a, “Pakin timm Israel teeb Yomdaano Yennu nba din dia u mɔsonn nba ki u senn ki tur n baa Defid, yoo nba ki u din yeto a, ⁵ ‘Laa nyii yoo nba ki n din nyinn n niib Ijipt tin ni ki tan tuu dinna na, n din ki gann digbansiar Israel tin ni, ki li tee siaminba ki bi saa maa nasaakak kii jiantirimi, n bia ki gann soɔ a wun dia n niib Israel teebi. ⁶ Njan mɔtana n ji gann Jerusalem-e, a bii jiantirin len, ki bia gann fin Defid a fan dia n niib Israel teeb.’ ”

⁷ Solomonn din namm tukin ki yet a, “N baa Defid din dukin nan wun maa nasaakak, ki bii jiantir timm Israel teeb Yomdaano Yennu len, ⁸ njan ki Yennu yeto a, ‘A din mok monii nan faa loon fan maa jiantu nasaakak ki turin na.

⁹ Naan a kan ban maari. A tiɔŋ bijae tan saa maar; ɲɔɔe saa maa n ɲasaakak maŋ.'

¹⁰ "Ti Yomdaano Yennu gbeen mɔsonn nba ki u senn nawa, ki mɔtana n gaar n baa setuwa ki dii Israel naan, ki bia maa ɲasaakak nba ki ti sii jiantir timm Israel teeb Yomdaano Yennu leŋa.

¹¹ N jii mɔlor lakir nba ki tanpatlai be li ni, ki tee linba ki Yennu din sɔb u mɔlor nba ki u din lor nan Israel teeb li paak na, ki koon ɲasaakak na niwa."

*Ki jii Solomonn Yenmiaru po
(1 Kpanbara 8.22-53)*

¹² Tɔn, Solomonn din set Yennu maruɲ binbintir na boore, Israel teeb kur tɔonn, ɲaan donn u nii ki miar Yennu. ¹³ Solomonn din ɲamm kutmɔnt binbintir nba ki bi see li paak ki piak maan na, ki bir ɲaak na dindonjouk sinsuuk ni, li fɔkint nan yarimu din tee taakaabii ɲanlee-lee nan waan, ɲaan dokii taakaabu nan waan. U din doo binbintir na paak, ki gbaan siaminba ki niib kur saa lau, ɲaan donn nii sanpaapo, ¹⁴ ki miar Yennu ki yet a, "Timm Israel teeb Yomdaano Yennu, yensau ji kaa sanpaapo nan tiŋ na ni, ki tee nan fin na. A dia a mɔlor nan a niib, ki bia wantib a lomm, yoo nba ki bi sak a mɔb nan bi para kur. ¹⁵ A dia a mɔsonn nba ki a din senn ki tur n baa Defid na, kimaan dinna a mɔbonn kur teen mɔniwa. ¹⁶ Mɔtana, timm Israel teeb Yomdaano Yennu, ii dia a mɔsonleer nba ki a din senn ki tur n baa ki yetɔ nan yoo kur u yaaboonne sii yoo tee Israel teeb kpanbar, li-i tee ki bi yoo saak a mɔb nan waa din saak bianjinba na. ¹⁷ Li paak, timm Israel teeb Yomdaano Yennu,

a ɲaan ki bont kur n tun nan barmɔnii nan faa din sat ki tur a toontunnɔ Defid na.

¹⁸ “Naan Yennu, a saa fit kii be nisaarii sinsuuk ni, tingbounj na paaka-a? Sanpaak na kur gbaa ki yarin janj nan fii be leji, ki nlee ɲasaakak nba ki n maa na sii yarin ki janjani? ¹⁹ N Yomdaano Yennu, n tee a toontunnɔe, gbiintir n miaru ki tun maa mei ki loon linba dinna na. ²⁰ Ii guu ɲasaakak na, yonnu ni nan nyiok kur. A sat mɔb nan siaminba nae ki a niib sii jiantira, li paak, a gbiint ki turin yoo nba ki n tor numm ɲaak na paak ki meia. ²¹ A gbat n miaru, nan a niib Israel teeb miaru, yoo nba ki bi set tor ɲasaakak na po, ki miara; faa be a ɲaak ni, Yendouj ni na, a gbat ti miaru ki nyik chab ti biit.

²² “Li-i tee ki bi yet a nirɔ tun ki biir u loo, ki bi baar nano, a maruj binbintir boor ɲasaakak na ni, a wun por mɔb nan u ki biir siar, ²³ Yennu, faa be Yendouj ni na, a gbiint ki bu ki tur a daaba. A dat wunba mɔk biit na tubir, ki lin janjɔ, ɲaan nyik wunba mɔk mɔnii na.

²⁴ “Li-i tee ki a niib Israel teeb datai nyannib kimaan baa tun ki biira na paak, ki bi jen a boor, ki baar ɲasaakak na ni, ki meia nan sikin-n-mɔj, ki loon nyikin chab, ²⁵ faa be Yendouj ni na, a gbiint bi miaru ki nyik chab a niib bi yanbɔmm, ki jen namm tinj nba ki a jii tur ɲamm nan bi yeejamm na ni.

²⁶ “Li-i tee ki a niib tun yanbɔmm ki biira, ki a soor saak, ki bi nyik bi yanbɔmm ki set tor ɲasaakak na po, ki meia nan sikin-n-mɔj, ²⁷ Yennu, faa be yendouj ni na, a gbiint bi miaru, ki nyik chab a daaba Israel teeb yanbɔmm, ɲaan

wannib ki bin tun linba ŋan, ki a te saak n baa tingbounj na paak, tingbounj nba ki a tur a niib, ki li tee bi faar na.

²⁸ “Li-i tee ki kon baa tinj na paak, koo ki yiarlɔɔrkara baar, koo ki wɔruk baar ki koor bonbuburit, koo ki naasuut baar, koo ki datai wor a niib na, koo li-i taji tee yiarbiiuk, koo baatuk be bi sinsuuk ni, ²⁹ fan gbiint bi miaru. Ki li-i tee a niib Israel teeb na yeno set tor ŋaak na, ki donn u nii, ŋaan miara nan fabinii, ³⁰ fan gbat u miaru. Faa be a ŋaak ni, yendounj ni na, a gbiint bi miaru, ki nyik chabib. Fin kooe mi soo kur par ni nba tee bianjinba. A teen soo kur linba janitɔe, ³¹ a lin te ki a niib n saak a mɔb, ki chɔrima yoo kur nba ki bi be tinj nba ki a din tur ti yeejamm na ni.

³² “Li-i tee ki boorganu niro nba be digbangann banfokira, ŋaan gbat a yabint nan a paŋ nba tee bianjinba, nan faa kakii nan a toona bianjinba, li daano-i baar ki miara ŋasaakak na ni, ³³ fan gbat u miaru. Faa be yendounj ni na, a gbiint u miaru, ki tun linba ki u loon, ki nibooru kur nba be tingbounj na ni saa banna, kii saak a mɔb, nan a niib Israel teeb nba tuun na. Ŋanne ki bi saa bann nan ŋasaakak nba ki n maa nae tee siaminba ki bi sii jiantira.

³⁴ “Li-i tee ki a yet a niib a bin saan kon nan bi datai, baa lek be siaminba kur, ŋaan set tor digbann nba ki a gann na po, nan ŋasaakak nba ki n maa ki tura na, ki miara, ³⁵ fan gbiint bi miaru. Faa be Yendounj ni na, a gbat bi miaru ki turib nyannu.

³⁶ “Li-i tee ki a niib tun biit ki tura -- soo pon kaa ki ki tun biiti -- ki a wutoor doo, ki a te ki bi datai kon nyannib, ki teemm yommii ki saan namm digbangann, digbann na-i lekii be banfokira, ³⁷ naan fan gbiint a niib miaru. Li-i tee ki bi be tinj manj ni, ki nyik bi yanbomm, naan miara, ki fiit baa tun ki biir, nan baa tee noontont nan yanbondamm bianjinba, Yennu, fan gbiint bi miaru. ³⁸ Li-i tee ki bi mo koo bi toonbiit paak nan barmonii, tinj manj ni, ki set tor tinj nba ki a din tur ti yeejamm na, nan digbann nba ki a gann na, nan jiantu nasaakak nba ki n maa ki tura na ki miara, ³⁹ a gbiint bi miaru. Faa be a naak ni yendounj ni na, a gbat bi miaru kii mok ninbatinu bi paak, ki nyik chab a niib na bi yanbomm kur.

⁴⁰ “Yennu, naant ki a ninbina-ii kpaa ti paak, ki bia gbiint taa meia nna na. ⁴¹ N Yomdaano Yennu, fiit motana nan a molor lakir nba see a panj taar ni na, ki koo nasaakak na ni, kii be lej mokmok nan mokmok. Teent piisin a mannteeb paak, nan toonn nba kur ki bi tuun, ki te ki a niib kur-ii mok parpeenn, kimaan faa nan ki turib na paak. ⁴² N Yomdaano Yennu, a daa yeen kpanbar nba ki a ganno na. Tiat lomm nba ki a bo mok nan a toontunno Defid na.”

7

*Bianjinba ki bi jii jiantu nasaakak na ki teen
Yennu nuu ni
(1 Kpanbara 8.62-66)*

¹ Kpanbar Solomonn nba din miar Yennu ki gbenn yoo nba, ki muu nyii sanpaapo ki sik tan dii Yenpiinii marint nba ki u mann na,

ki Yennu man yentsaakar ji gbee nasaakak na. ² Mannteeb na din ki fit koo nasaakak na ni, kimaan Yennu yentsaakar man nba gbee nasaakak na. ³ Israel teeb nba din la ki muu nyii sanpaapo, nan yentsaakar na ki li be nasaakak na yur paak yoo nba, ki bi baa fabin sakii paak, ki jiantir Yennu, ki teeno niipoouk, u nant nan u lomm nba kaa gbennu na paak. ⁴ Ki Solomonn nan u niib na kur mann marint ki tur Yennu. ⁵ Kpanbar Solomonn din kot nei tusaa piinlee nan banlee, ki kot pei nan buunii tusaa kobik nan piinlee, ki li tee weinanleeb Yenpiinii marint. Nnae ki Solomonn nan niib na kur ji jii jiantu nasaakak na ki tur Yennu. ⁶ Mannteeb na din saan set siaminba ki bi wannibe, ki Liifai teeb mun set ki tookib nan bi bonmumoot, ki faa ki yiin yanii ki dont Yennu nan bonmumoot nba ki kpanbar Defid din nammir a bii kpakitir Yennu nann na, ki yiin a, “U lomm kaa gbennu,” nan Defid nba din senn bianjinba na. Mannteeb na din peeb naatunae, nnaan ki niib na kur see.

⁷ Solomonn din namm dindonjouk na sinsuuk nie, Yenjiantu nasaakak na toonn. Leje ki u din mann marun nba jokit muu munn, nan jeet Yenpiinii, nan bonkobit kpapan nba tee weinanleeb Yenpiinii na. U din tun linba na, kimaan kutmont binbintir nba ki u maa na din waab nan Yenpiinii na kura n paana.

⁸ Ton, ki Solomonn nan Israel teeb na kur dii lanbont jaamm daanalore. Niburchion din lakin lej, laa nyii Hamaf loonu nba be niigan po, ki saa tuu Ijipt kpaar nba be niidiitu po na. ⁹ Bi din jii daanalore ki mann marint,

ki jii binbintir na ki tur Yennu, ki bia pukin daanlore ki dii jaamm. ¹⁰ Ki n̄maarii n̄anlore ni, li daapiinlee nan n̄antaa daare, ki Solomonn kunn niib na. Bi din m̄ok parpeenn nan piisin nba kur ki Yennu tur n̄amm, u niib Israel teeb, nan Defid, nan Solomonn na paak.

*Bian̄inba ki Yennu n̄amm d̄okit Solomonn paak
(1 Kpanbara 9.1-9)*

¹¹ Kpanbar Solomonn nba din maa Yenjiantu n̄asaakak nan naan n̄aak nan linba kur ki u loon wun tun ki gbenn yoo nba, ¹² ki Yennu n̄amm d̄okit u paak nyiok ki yeto a, “N gbat a miaru nawa, ki bia sak nan jiantu n̄asaakak na nie ki i sii mann marint ki teenin. ¹³ Ki yoo nba kur ki n soor saak, koo ki te naasuut baa tin̄ na paak ki n̄man bonbuburiti, koo ki te yiaryoonn soor niib naie, ¹⁴ ki li te ki n niib na miarin, ki m̄o koo bi biit paak, ki nyik bi toonbiit nba ki bi tuun na, maa be yendoūn ni na, n saa gbat turib, ki nyik chab bi yanbomm, n̄aan n̄amm bi tin̄ ki turib. ¹⁵ N sii guu n̄asaakak na, ki teen siir nan miaru nba kur sii mei nna na, ¹⁶ kimaan mine gannir ki n̄ammir, ki li tee siaminba ki bi sii jiantirin nan yoo nba kaa gbennu. N sii goriir ki guur yoo kur. ¹⁷ Li-i tee ki a waan nan barm̄onii, nan a baa Defid nba din waan bian̄inba na, ki m̄ok m̄osaku nan n sennii, ki bia tuun linba kur ki n wanna na, ¹⁸ n sii dia m̄osonn nba ki n din lor nan a baa Defid, ki yet nan n saa te ki u yaabonne yoo dia Israel teeb na. ¹⁹ N̄aan li-i tee fin nan a niib na yêt, ki ki m̄ok m̄osaku nan n sennii nan wannu nba ki n turi na, ki jiantir yenbis, ²⁰ n̄ann

ɲarin, n saa nyinni tiɲ nba ki n turi na ni, ki nyik jiantu ɲasaakak nba ki n ɲammir ki n niib sii jiantirin li ni na, ki li saa biar yann, ki niib nba be tingbouɲ na kur po saa pak biirir, ki bia yisinir.

²¹ “Jiantu ɲasaakak na mɔk choruɲ mɔtana, ɲaan wunba kur tan saa gar leɲ, li saa yaar lito, ki wun boi a, ‘Bee teen ki Yennu tun linba na ki tur tiɲ na nan ɲasaakak na?’ ²² Niib saa jiin a, ‘Kimaan baa yêt bi Yomdaano Yennu nba din nyinn bi yeejamm Ijpt tiɲ ni na mɔb na paak. Bi jikit baakir na ki teen yenbise ki jiantirib, ɲanne teen ki Yennu baar nan biak na bi paak.’ ”

8

Ki jiin Solomonn toona po (1 Kpanbara 9.10-28)

¹ Solomonn din jii bina piinlee-e ki maa Yen-jiantu ɲasaakak nan u mɔɲ ɲaak. ² U bia din ɲamm maa doi nba ki kpanbar Hiram din turo na, ki te ki Israel teeb saan kar li ni. ³ Solomonn din fat Hamaf nan Soba yent, ⁴ ki ɲamm maa Palmira doo nba be kunkoouk paak na, ki ɲamm maa Hamaf doi nba kur ki bi din tuu bekii jeet li ni na. ⁵ Solomonn bia din ɲamm maa doi na: li paapo Bef Horonn, nan tiɲ po Bef Horonn, ki ɲamm li joona nan li tammɔb kɔɔkaa nan gankparinkaa, ⁶ ki ɲamm maa Baalaf nan digbana nba kur ki bi bekii jeet, ki bia maa doi nba ki u taanii nan taantorit sii be. Waa din lor a wun maa linba kur Jerusalem nan Lebanonn, nan doi nba kur be u yent ni na, u din maawa. ⁷⁻⁸ Keenann teeb yaaboona nba ki Israel teeb din

ki kpiib yoo nba ki bi din bi tinj na, Solomonn din te ki bi tuun mukir toonae. Namm din tee Hef teeb, nan Amor teeb, nan Peris teeb, nan Hif teeb, nan Jebus teeb. Bi yaaboonae bia tee daaba ki tan tuu mōtana. ⁹ Solomonn din ki te Israel teeb na tuun mukir toona, u din teemm kunkōnkōnnae, nan yudamm, nan taantorit saakab, nan taanjakira. ¹⁰ Kpanbar Solomonn bia din mōk toontunna saakab kobii ŋanlee nan piinŋmu nba din gorii niib nba tuun mukir toonn nba tee tanmaanu na paak.

¹¹ Solomonn din nyinn u ŋaapoo, wunba tee Ijpt kpanbar bipoo na, Defid doo ni, ki baar kōōō ŋaak nba ki u maa ki turō na ni, ki yet a, “N ŋaapoo kan kōō Israel kpanbar Defid ŋaak ni, kimaan siaminba ki Yennu mōlor lakir din tuu be na kur tee kasii boore.”

¹² Solomonn din mann mujoonu maruŋ ki tur Yennu, binbintir nba ki u maa, ki li be ŋasaakak na tōōōn po na paak, ¹³ ki kasii daar kur ni ki u mann mujoonu maruŋ, nan Moses nba wann bianinba, ki li tee Yennu sennu na: Li foon daar nan li ŋmaapaan jaamm daar, nan binn kur jaamm muntaa nba tee boroboro nba ki datin kaa li ni na jaamm, nan jeet jaanu jaamm, nan lanbont jaamm na. ¹⁴ U din wei sennu nba ki u baa Defid din senn nae, ki ŋmakit mannteeb na, sōō kur nan u daar toonn, nan Liifai teeb nba sii yiin yanii, ki bia sommit mannteeb ki bi tuun bi toona. U bia din ŋmakit Yenjiantu ŋasaakak na guura, ki biitib, ki bi guu tammōi daar kur, nan Defid, wunba tee Yennu niro na nba din wann bianinba na. ¹⁵ Toona nba kur ki Defid din biit

mannteeb nan Liifai teeb, ki jiin jeet binbeboa nan toonlia na, bi din tumir fanu.

¹⁶ Laa nyii daar nba ni ki Solomonn bir Yenjiantu n̄asaakak fiakir na, bi din maare nan kakisin ki tan gbennir fanu. Yenjiantu n̄asaakak na maanu ji din gbenne na.

¹⁷ Tɔn, ki Solomonn ji saan Esion-geber nan Elaf, ki li be Akaba m̄okgbenjir kpin, EDOM tinj ni. ¹⁸ Kpanbar Hiram din tun u toontunna nba mi m̄okgbenjir paak toonae fanu, nan n̄arint, ki n̄amm nan Solomonn toontunna lakin saan Ofir tinj ni, ki tan jen nan salinkuna, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii kobik nan piinloob nawa, ki tan tur Solomonn.

9

Ki jiin Sieba poobat baaru Solomonn doo ni po (1 Kpanbara 10.1-13)

¹ Sieba poobat din gbat kpanbar Solomonn nba la sanjaann bianjinba, ki u baar Jerusalem, a wun tan boi Solomonn buboit nba paar, ki bikino. U din tɔk nan niib bonchiann, nan laagumiinba, ki bi jii bonnunubit, nan tanbinyinyira nba daauk paak, nan salima nba yab bonchiann. Waa baar Solomonn n̄aak yoo nba, ki u boi Solomonn buboit nba kur ki u dukin. ² Ki Solomonn gat u buboit na kur, siar din kaa ki paar nan Solomonn n wann li paaki. ³ Ki Sieba poobat na bann Solomonn yanfoon nba tee, ki bia la naan n̄aak nba ki u maa na. ⁴ U din la baa teen jeet nba ki tɔn Solomonn teebul paak, ki Solomonn saa di na, nan saakab binbeboor nba ki Solomonn maa, nan waa n̄makit u n̄aatoontunna benu

bianjinba, nan tiat nba ki bi lia, nan toontunna nba baat nan jeet teebul boor na liant, nan maruŋ nba ki u mann, Yenjiantu ŋasaakak ni na, ki li jaar lito.

⁵ Nanne ki u yet kpanbar Solomonn a, “Maa gbat linba n tiɔŋ doo ni ki jiin a po nan a yanfoon po na, li set tee barmɔniie. ⁶ N daan ki sak niib nba beerin linba na, ŋaan maa baar n tiɔŋ ki tan la nan n ninbinn nae, ki n ji sak, ŋaan n daan poŋ ki gbat li bokiri, a yanfoon na yab ki gar maa daan gbat linba ki jiin a po nawa. ⁷ Jab nba tuun ki teena, ki be a boor yoo kur, ki gbiin a yanfoon maan yoo kur na mɔk yumann. ⁸ Pakin dont a Yomdaano Yennu, kimaan u wanna u par nba peen a paak bianjinbawa, li paak, ki u nyinna ki a tee Israel teeb kpanbar. Waa loon u niib Israel teeb bianjinba, ki loon bii yoo kii be na paak, ki u teena bi kpanbar a fii dia popeensin nan barmɔnii.”

⁹ Li yoo na ki u jii piinii nba ki u bo dia na ki tur kpanbar Solomonn, ki salinkuna kpaiu tee nan karwanta baajii piinŋmu na, ki bonnunubit nan tanbinyinyira nba daauk paar yab bonchiann, ki bonnunubsiat daa ki ban ŋan ki tee nan linba ki Sieba poobat din tur kpanbar Solomonn na.

¹⁰ Kpanbar Hiram nan kpanbar Solomonn jab nba din saan Ofir tiŋ ni ki saa jii salima na bia din baar nan langben taabii, nan tanbinyinyira nba daauk paar. ¹¹ Solomonn din jii taabii nae ki teen ŋasaakak na tammɔŋmaataa, nan u mɔŋ ŋaak tammɔŋmaataa, ki bia jii li daat ki ŋamm kona nan biat ki tur yanyinna. Bona maŋ booru, bi din daa ki ban lar Juda tiŋ ni.

¹² Kpanbar Solomonn din tur Sieba poobat na bona nba kur ki u loon ki boi li poe, ki kaar piinii nba ki u piu na daa ki pukin lej. Li poor po ki poobat na nan u poor po joomu na nmat kun Sieba tinj ni.

*Ki jiiin kpanbar Solomonn mɔkint po
(1 Kpanbara 10.14-25)*

¹³ Binn kur ni, kpanbar Solomonn tuu la salinkuna ki li kpaiu tee nan karwanta baajii kobii njanlee nan piinjmu nawa, ¹⁴ ki pukin lampo nba ki kpinkpenta pa na po. Arabia batnba nan Israel yent yudamm mun din baat nan salimpeena nan salimmɔna ki teenɔ. ¹⁵ Kpanbar Solomonn din jii salinkuna njanlore-lore-e, ki nannir, ki namm naagbankɔngbenja kobii njanlee. ¹⁶ U bia din jii salinkuna nantaa-ntaae nan waan, ki nannir, ki namm naagbankɔngbis kobii nantaa. U din kɔɔn li kur digbenjir nba ki bi jii Lebanonn daat ki namm na nie.

¹⁷ Kpanbar na bia din te ki bi namm naan kok gbenjir ki jii loobnyana ki pɔr chianyenj, ki jii salima nba nan ki namm chianleer na. ¹⁸ Naan kok na din mɔk taanmaata njanloobe, ki bi jii salima ki namm kok bik nba ki taa sii tɔɔ li paak. Niikpakita din taab naan kok na niidiitu nan niiganj kur po, ki yanbɔra ninnant be lokir kur po. ¹⁹ Yanbɔra ninnant piik nan njanlee din taab kok na taanmaata paak, ki yanbɔr kur taab taanmaatir kpinj kur. Naan kok na booru daa din kaa siar boor tingbounj na ni.

²⁰ Bi din jii salimae ki ɲamm Solomonn nyu-bitii kur, ki jeteenbona nba be Lebanonn daat digbenjir ni na kur tee salima nba ɲan. Kpanbar Solomonn bina ni na, bi din ki jii salimpeena ki li mantik mɔk nyɔɔti. ²¹ Kpanbar Solomonn ɲaruɲ nan kpanbar Hiram ɲaruɲ din lakin tuune ki saa banfɔka. Bina ɲantaa kur, ki bi jent nan salimmɔna, nan salimpeena, nan loobnyana, nan kpataa, nan waanii.

²² Kpanbar Solomonn din mɔk mɔkint ki bia sub gar kpanbara nba kur be durinya na ni. ²³ Tingbouɲ na kpanbara kur din tuu baat kpanbar Solomonn boore ki gbiin yanfoon maan nba ki Yennu turɔ na. ²⁴ Ki wunba kur baat din tuu dia piiniie ki tan tur Solomonn: salimpeena, nan salimmɔna, nan liant, nan jatiat, nan bonnunubit, nan taanii, nan bontaanii. Li din yɔɔ tuun nnae binn kur.

²⁵ Kpanbar Solomonn bia din mɔk taanloa tusaa ɲanna, ki kɔɔnt taanii nan taantorit, ki bia mɔk taanii tusaa piik nan ɲanlee. U din te ki yemm be Jerusalem-e, ki leeb mun be digbanbis ni. ²⁶ Nɔɔe din tee kpanbar jaann nba dia kpanbarleeb nba kur be Yufrates mɔkir po, ki saan dian Filistia nan Ijpt teeb kpaar. ²⁷ Kpanbar Solomonn naan yoo na, salimpeena din nyɔr Jerusalem nan tana nba nyɔr bianjinba nae, ki kpekii bia gbee ki yab nan sinsabii nba be Juda yent ni kunkonbis paak bianjinba na. ²⁸ Kpanbar Solomonn din nyi nan u taanii Ijpt tiɲ nie, nan digbanlia kur ni.

*Ki jiin kpanbar Solomonn kuun po
(1 Kpanbara 11.41-43)*

²⁹ Solomonn naan pinpiik ki saa tuu li joontu sob Yennu sokinii Natann barkperii gbouŋ ni, nan Yennu sokinii Ahija, wunba nyii Siilo na masokinkar ni, nan Yennu sokinii Ido yirintu gbouŋ ni. Ki Ido gbouŋ maŋ bia pak jiin Nebat bija, kpanbar Jeroboam po. ³⁰ Solomonn din kar Jerusalem ki dia Israel teeb bina piinnae. ³¹ U din kpo, ki bi piuu, u baa Defid doo ni. Ki u bija Rehoboam gaar u naan.

10

*Ki jiin nibooru nba be gaŋ po na moyêtuk po
(1 Kpanbara 12.1-20)*

¹ Nanne ki Rehoboam saan Sekem, siaminba ki Israel niib nba kur be gaŋ po na tikir a bin dinnɔ naan. ² Yoo nba ki Nebat bija Jeroboam, wunba din chiar saan Ijipt ki saa bɔr, a kpanbar Solomonn daa laatɔ na nba tan gbat nna maŋ, ki u nyii Ijipt ki jen. ³ Nanne booru nba be gaŋ po na tun ki yiin Jeroboam, ki bi kur tok saan Rehoboam boor, ki saa yetɔ a, ⁴ “A baa Solomonn din diat nan tonue, ki jintit jik-kpiata. Li-i tee ki a saa sak ki jika maŋ n fukit, ki ti binbeŋ-ii ban ki turiti, ti bo sii tee a jiamme, ki baakita.”

⁵ Ki Rehoboam jiin a, “Ii turin daa ŋantaa ki min dukin maan maŋ po, ki i tan jen ki n turi gatu.” Nanne ki niib na seet.

⁶ Ki kpanbar Rehoboam pak nan saakab nba din tuu ŋmakitir u baa Solomonn na a, “Kpaan-lanne ki i saa turin ki man tur niib na gatu?”

⁷ Ki bi yeto a, “Li-i tee ki a sii mok burchint nan niib na ki maan bi para, bi sii waa-ae yoo kur.”

⁸ U din yet saakab kpaanii nawa, naan boi u leeb nba tee u waakir, ki bia ji tee u nmakit-teeb nae a, ⁹ “I saa kpaanin ki man tun nlee? N saa pak nlee ki tur niib nba yaa man naan ki bi jika-ii fukii na?”

¹⁰ Ki bi jiin a, “Linba ki a saa pakibe na a, ‘N niibisiikpatik gbenj ki gar n baa siak,’ ¹¹ ki bia wannib a, ‘N baa din jinti jik-kpiatae, naan min narin saa jinni linba kpai ki gar nna. N baa din dia lanban-mimmiinae ki booi, naan min narin saa booi naagbanne.’ ”

¹² Daa nantaa na poorpoe, ki Jeroboam nan niib na kur jen kpanbar Rehoboam boor, nan waa daan sennib bianjinba na. ¹³ Kpanbar na din yet nikpera na kpaaniie, naan pak nan niib na kunkochiok, ¹⁴ ki gaar naasimm na nba wanno bianjinba na, ki yet a, “N baa din jinti jik-kpiata, naan min saa namm pukin jika na kpiasue; u din booi lanban-mimmiinae, naan min sii booi naagbanne.” ¹⁵ Li din tee Yennu loomme nan wun tun linba na, a lin te Siilo doo ni sokinii Ahija nba din pak maan nba ki tur Nebat bija Jeroboam na n teen barmonii, nanne teen ki kpanbar Rehoboam din ki fiin niib na nba loon linba n tun na po.

¹⁶ Ki niib na nba la nan kpanbar na kan sak ki turib na, ki bi gaan jat ki yeen a, “Defid nan u naateeb n sik tin ni. Bi ban tun lanne ki turiti? Israel jab, naant ki tin kun man. Naant ki Rehoboam-ii dia u moŋ.”

Li yoo na ki Israel teeb na yêť kpanbar Rehoboam, ¹⁷ ki nyikɔ, ki u ji dia niib nba be Juda yent ni na kuukɔɔ.

¹⁸ Njanne ki kpanbar Rehoboam tun Adoniram, wunba din tee ninmɔnn toona saakɔɔ na, Israel teeb boor, ki bi saa jaatɔ tana ki kp̄iiu. Li yoo na ki kpanbar Rehoboam kakit ki jii u taantorit ki kɔɔ li ni, ki ch̄iar saan Jerusalem. ¹⁹ Laa nyii li yoowa, Israel digbana nba be gaŋ po na niib ji tee mɔyêťdamme ki tur Defid naangbouŋ.

11

Semaya nba bunt Yennu maan bianjinba (1 Kpanbara 12.21-24)

¹ Kpanbar Rehoboam nba din baar Jerusalem yoo nba, ki u yiin jab nba mi kɔnn fanu tusaa kobik nan piinniin, ki bi nyii Benjaminn nan Juda booru ni. U din loon wun faa tɔbe, ki la nyannu ki gaar Israel teeb yent nba be gaŋ po na. ² Njanne ki Yennu yet sɔkinii Semaya ³ a wun pak mɔmaan na ki tur kpanbar Rehoboam, nan Juda booru, nan Benjaminn booru kur a, ⁴ “I daa kɔn nan i tiɔŋ ninjammi, i kur-ii kun man. Linba tun na tee n loomme.” Ki bi sak Yennu mɔb na, ki ji ki saan kɔn nan Jeroboam-i.

Bianjinba ki kpanbar Rehoboam din ηamm pant Juda doi

⁵ Kpanbar Rehoboam din biar Jerusalem-e ki maa joona ki lint Juda booru nan Benjaminn booru doi na. ⁶ Doi maŋe tee Betlehem nan Etam nan Tekoa, ⁷ nan Bef Sur nan Soko nan Adulam, ⁸ nan Gaaf nan Maresa nan Sif, ⁹ nan

Adoraim nan Lakis nan Aseka, ¹⁰ nan Sora nan Aijalonn nan Hebronn. ¹¹ U din ḡamm pant li kur fanu, ki kaan saakab yeno yeno doi na kur ni, ki bia gbeen jeet nan olif tiinii kpan nan tiloona daan, doi maḡ ni, ¹² ki bia koon naagbankoḡa nan kpana doi na ni. U din teen nnae ki fit dia Juda nan Benjaminn teeb maḡ.

Bianḡinba ki mannteeb nan Liifai teeb baar Juda yent ni

¹³ Mannteeb nan Liifai teeb na din nyii Israel teeb yent kur ni, ki saan niidiitu po yent nba tee Juda booru yar na. ¹⁴ Liifai teeb na din nyik bi bonkobit kpinkpaar boae nan bi sarwaat, ḡaan saan Jerusalem, nan Juda dolia ni, kimaan Israel teeb kpanbar Jeroboam nan u bonjai din ki sak nan bii tee mannteeb kii tuun Yennu toona. ¹⁵ Jeroboam din gann mannteeb u tiḡḡ, a bii tee tingbandamm, kii jiantir narinbiit nan tingbana nba ki u ḡamm, ki li tee naajabik ninnant na. ¹⁶ Israel booru kur ni, binba ki bi para lakib nan bin jiant ḡamm Israel teeb Yomdaano Yennu na din wei Liifai teeb, ki saan Jerusalem, a bin mann maruḡ ki tur bi yeejamm Yomdaano Yennu na. ¹⁷ Linba nae din tur Juda naan paḡ, ki bi jii bina ḡantaa ki somm kpanbar Rehoboam, wunba tee kpanbar Solomonn bija na, ki li te bi be bi yamani, nan baa din be bianḡinba, kpanbar Defid nan kpanbar Solomonn naan yoo na.

Ki jiin kpanbar Rehoboam ḡaateeb po

¹⁸ Kpanbar Rehoboam din koon Mahalaf-e, wunba ki u baa tee Defid bija Jerimof, ḡaan ki u naa tee Eliab bipoo Abihail, ki Abihail tee

Jese yaaboonn. ¹⁹ Bi din mar bonjai bantaae; ñamme tee Jeus nan Semaria nan Saham. ²⁰ Li poor po ki Rehoboam koon Maaka, wunba tee Absalom bipoo na, ki u maro bonjai banna; ñamme tee Abija nan Atai nan Sisa nan Selomif. ²¹ Rehoboam din koon poob piik nan banniime, ki u poobis tee piinloob. U din mək bonjai piinlee nan banniin, ki bonpoi tee piinloob. U poob nan u poobis na kur, ñaan u din mantik loon Maaka-e. ²² Rehoboam din mantik loon Maaka bija Abija-e ki gar u bonjai na kur, ki ganno ki u tan saa set ñoo kpanbar seenu ni ki di naan, u kuun poor po. ²³ Rehoboam din teen yan, ki tur u bonjai na yudant ki biit Juda nan Benjamins digbanjaana na ki kaanib. U din turib bi bonloja kur, ki bia kpaan poob bonchiann ki turib.

12

Bianjinba ki Ijpt kpanbar Sisak lek Juda teeb (1 Kpanbara 14.25-28)

¹ Rehoboam nba din dii naan ki gaar yiikoo yoo nba, ki ñoo nan u niib na kur nyik ki ki dia Yennu sennu na. ² Rehoboam nba din dii naan bina ñanñmu nie, ki Ijpt kpanbar Sisak faa Jerusalem tob, kimaan Yennu-e loon wun dat bi tuba, bi moyêtuk paak. ³ Sisak din mək taantorit tusir nan kobii ñanlee, nan taanjakira tusaa piinloob, nan kunkonkonna ki bi yab ki kaa kann, ki pukin Libia nan Sukof nan Sudann kunkonkonna, ⁴ ki fat digbanjaana nba be Juda, nan digbanlia nba saan tuu Jerusalem na.

⁵ Nanne Yennu sokinii Semaya fiir saan kpanbar Rehoboam, nan Juda saakab nba tin Sisak

janmaanii ki saan Jerusalem na boor, ki yetib a, “Yennu-e beeri maan na: ‘I nyikima, ñanne ki n mun jii-i ki kubini Sisak nuu ni.’ ”

⁶ Ki kpanbar na, nan tɔondamm na sak nan bi tun biita, ki ji yet a, “Yennu nba tuun linbae ñan.”

⁷ Yennu nba la nna yoo nba, ki u ñamm pak nan Semaya ki betɔ a, “Kimaan baa sak nan bi tun biita na, n ji kan biiribi, ki li-i tee ki Sisak faab tɔbi, bi siab lek saa tinna. N wutoor kan mantik do Jerusalem paaki, ⁸ ñaan Sisak lek saa nyanniba, ñanne saa te ki niib na n bann bɔkitu nba be, baa bo sii jiantirin, nan baa jiantir tingbouŋ na yudamm na.”

⁹ Ki kpanbar Sisak faar kɔɔ Jerusalem, ki jii likirii nan bonɲana nba kur be Yenjiantu ñasaakak na ni, nan naan ñaak na ni, ki bia jii salima naagbankɔŋa nba ki Solomonn din ñamm na. ¹⁰ Ñanne ki Rehoboam ji din jii kutmɔnt ki ñammir naagbankɔŋa ki sennir salima naagbankɔŋa na fɔnn ni. U din jii ki guun saakab nba gorii naan ñaatammɔi nae. ¹¹ Kpanbar na-i kɔɔ jiantu ñasaakak na ni yoo nba kur, guuteeb na din tuu jii naagbankɔŋa nae, ki chian kpanbar na, jiantu ñasaakak na ni, ñaan tan ñmat jiiinir diiuk nba ki bi guu na ni. ¹² Kimaan Rehoboam nba din sikin u mɔŋ na paake teen ki Yennu wutoor maak, ki u ki boontib fasi, ki bont kur ñamm fanu ki tur Juda teeb.

Ki jiiin Rehoboam naan joontu po

¹³ Rehoboam din kar Jerusalem, ki dia u niib, ki u naangbouŋ paŋ pukin. U din tee bina piinna nan yenne ki dii naan, ki kar Jerusalem bina piik nan ŋanlore. Jerusalem-e tee doo nba ki Yennu gannir, ki nyinnir yent nba kur be Israel tiŋ ni, a lii tee siaminba ki bi tuu sii jiantirɔ. Rehoboam naa sann din tee Naama-e, ki u nyii Amonn tiŋ ni. ¹⁴ U din tun linba ki ŋan, kimaan u din ki yabir a wuu be Yenwei-binbenji.

¹⁵ Rehoboam naan pinpiik ki saa tuu li joontu, nan u ŋaateeb sana sob ki be Yennu sokinii Semaya barkperii gbouŋ ni, nan Yennu sokinii Ido barkperii gbouŋ ni. Rehoboam nan Jeroboam din kɔn nan leebe yoo kur. ¹⁶ Rehoboam din tan kpo, ki bi piiu kpanbara kaat ni, Defid doo ni, ki u bija Abija dii u naan na.

13

Biaŋinba ki Abija faa Jeroboam tɔb (1 Kpanbara 15.1-8)

¹ Israel kpanbar Jeroboam nba dii naan, li bina piik nan ŋanniin niŋe ki Abija dii Juda naan, ² ki kar Jerusalem bina ŋantaa. U naa sanne din tee Mikaya, ki u tee Uriel bipoo, ki nyii Gibeaa doo ni.

Tɔb din tan fiir Abija nan Jeroboam sinsuuk ni. ³ Abija din gann u kunkɔnkɔnna tusaa kobii ŋannae, ki Jeroboam tookɔ nan kunkɔnkɔnna tusaa kobii ŋanniin.

⁴ Ki kunkɔnkɔnna na took leeb, Efraim kunkona yent na ni, ki Abija saan doo Semaraim kunkonn paak, ki set ŋaan yiin Jeroboam nan Israel teeb na, ki yet a, “Gbiintir man. ⁵ I ki

mi nan Yennu nba tee Israel teeb Yomdaano na lor nan Defid nan u yaaboona, molor nba kan ban lot, ki jii Israel tinj naangbouŋ ki tur ɲoo nan u yaaboona mɔkmɔk nan mɔkmɔki-i? ⁶ Jeroboam, wunba tee Nebat bija na din yêt u tinj kpanbar Solomonn mɔba. ⁷ Li poor po, ki u taan niyoona ki lor namm, ki bi yêt Rehoboam wunba tee Solomonn bija na. Rehoboam yan din ki chee, li paak ki u din ki fit tookibi. ⁸ Mɔtana, ki i ji loon yin kɔn nan Yennu naan yent nba ki u tur Defid yaaboona, ki mɔk kunkɔnkɔnna bonchiann, ki bia mɔk salima naajabira nba ki Jeroboam ɲammir ki li tee i tingbana na. ⁹ Ki i ber nyinn Yennu mannteeb nba tee Aarɔnn yaaboona, ki bia ber nyinn Liifai teeb ɲaan gann manntesiab ki sennib bi seenu ni, nan boorlia nba tuun bianjinba na, ki wunba kur baar nan naajak koo pejai banlore saa ɲamm u mɔŋ, ki fit teen i tingbana na manntoo.

¹⁰ “Naan timm ɲarin bia daa jiantir ti Yomdaano Yennu, ti ki yêto. Mannteeb nba nyii Aarɔnn maaru ni na, ɲamme tuun bi toona, ki Liifai teeb sommitib. ¹¹ Ki sanyiɔk ni nan daajoouk kur, ki bi mann bonkobit maruŋ nan bonnunubit maruŋ, ki jokit muu munn, ki jikit boroboro nba tee Yenpiinii ki paa teebul nba tee kasii na paak, ki daajoouk kur ki bi jokin muu, salima fitsenta na paak. Timm ɲarin tuun linba ki Yennu wannit a tin tume, ɲaan yimm yêt waa wanni linbawa. ¹² Yennu tiɔŋo tee ti tɔondaano, ki u mannteeb na be nant ki dia bi naatuna, ki teen siir nan bin pebir ki yiint tob po, ki tin kɔn nani. Israel teeb, i daa kɔn nan i yeejamm

Yomdaano Yennu. I kan nyanni.”

¹³ Naan soo Jeroboam doŋ tun u kunkonkonna na siab, ki bi saan boŋ doŋ ki lint Juda kunkonkonna nawa, ki leeb set bi toonn po. ¹⁴ Ki Juda teeb na got ki la nan bi lintiba. Ki bi yikin fabin ki boi Yennu sommir po, ki mannteeb na mun pebir bi naatuna. ¹⁵ Juda teeb na din yikin nan kunkopaarire. Abija-e din tee bi toondaano, ki bi lekib. Yennu din te ki Abija nan Juda teeb na nyann Jeroboam nan Israel kunkonkonna na. ¹⁶ Israel teeb na din chiare ki nyik Juda teeb. Yennu-e din te ki Juda teeb kon paak Israel teeb. ¹⁷ Abija nan u kunkonkonna din kon nyann Israel teeb bonbiir, ki Israel kunkonkonneena tusaa kobii ŋanŋmu kpo. ¹⁸ Juda teeb din paak Israel teeb, kimaan bi din maa bi yeejamm Yomdaano Yennu paake.

¹⁹ Abija din ber Jeroboam kunkonkonna nae, ŋaan gaar bi doi na yenn nba, ŋanne tee Betel nan Jesana nan Efronn nan digbanbis nba kpiab. ²⁰ Jeroboam din ki fit gaar u naan yent, yoo nba ki Abija kar u naan kok paak na. Li joontu ni, Yennu ji din faa Jeroboam-e ki u kpo.

²¹ Abija din ŋammit laat paŋe ki pukii. U din koon poob piik nan banna, ki mar bonjai piinlee nan banlee, ki bonpoi tee piik nan banloob. ²² Abija barkperii nba kur be, ki tee waa pak linba, nan waa tun linba, li be Yennu sokinii Ido barkperii gboun ni.

14

Biaŋinba ki kpanbar Asa kon nyann Sudann

teeb

¹ Kpanbar Abija din kpo, ki bi piiu, u baanba kaat ni, ki li be Defid doo ni, ki u bija Asa gaar u naan. Asa naan yooe ki doo na din be parmaasir ni bina piik. ² Asa din tuun linba ŋan ki bia tooke, ki u Yomdaano Yennu par mei u paak. ³ U din biir yenbis maruŋ binbintae nan tingbanjiant boa, ki yeer yeer jiantu tanchaakaa na, ki bia choo choo chicherpook Asera na. ⁴ U din wann Juda teeb a bii tuun bi yeejamm Yomdaano Yennu loomm, kii biaki saak u wannu nan sennii na. ⁵ Kimaan waa din boon tingbana minmann boa nan li bonnunubit binbinta Juda doi ni na paak, ki u yent be parmaasir ni, u naan yoo. ⁶ U din maa joona ki lint Juda doi, u naan yoo, ki li jii bina bonchiann ki tobii ki faa, kimaan Yennu-e turɔ parmaasir. ⁷ Asa din yet Juda teeb a, “Ŋaant ki tin ŋamm doi na, ki maa joona nan ditootii ki lintir, ki ŋamm tammɔi, ki lii fit kii loo, kii kparin. Ti mɔk tij na yiikoo, kimaan ti tun ti Yomdaano Yennu loomma. U guut, ki soo ki daamiiti.” Tɔn, ki bi maa lint doi na ki gbenn. ⁸ Kpanbar Asa din mɔk kunkɔnkɔnna tusaa kobii ŋantaa, ki bi nyii Juda booru ni, ki bi kur dia naagbankɔŋa nan kpana. Ki kunkɔnkɔnna tusaa kobii ŋanlee nan piinniin nyii Benjaminn booru ni, ki mun bia dia naagbankɔŋa nan tɔrbana. Bi kura din mɔk para, ki bia mi kɔnn fanu.

⁹ Sudann nirɔ nba ki bi yiu Sera na din mɔk kunkɔnkɔnna tusaa tusir, nan taantorit kobii ŋantaa, ki lek Juda teeb ki weib, ki bi saa baar Maresa. ¹⁰ Ki Asa nyii a wun kɔn nano, ki bi kur saan set bi sinsetboa, Sefata baauk ni, ki kpia

Maresa. ¹¹ Ki Asa miar u Yomdaano Yennu, ki yet a, “Yennu, a saa fit somm kunkonkonna nba ki mok paŋ ki bin kon nyann binba mok paŋ. Ti Yomdaano Yennu, sommitit motana, kimaan ti maa a paake, ki a sann nie ki ti nyii a tin took kunkonkonna nba yabit na. Yennu, fine tee ti Yomdaano, soo kaa ki saa fit kon nyanna.”

¹² Yoo nba ki Asa nan Juda kunkonkonna din took Sudann kunkonkonna na, Yennu din kon nyann Sudann kunkonkonna, ki bi chyar, ¹³ ki Asa nan u kunkonkonna weib, ki bi saa baar Gerar. Sudann teeb na din kpo bonchiann, ki li te bi kunkonkonna na ji ki fit kon konn. Yennu nan u kunkonkonna na din paakibe, ki kunkonkonna na jii mokint bonchiann tob na ni.

¹⁴ Yennu din te janmaanii soor lej niib, ki Juda kunkonkonna na fit biir doi nba kpia Gerar na, ki saat doi na kur, ki nyinn mokint bonchiann. ¹⁵ Bi bia din lek bonkob-kpaarii nna kaan, ki fat bi pei nan laagumiinba bonchiann, ki ji nmat kun Jerusalem.

15

Biajinba ki Asa te Israel teeb namm bi binbey

¹ Yennu Seek din baar Asaria wunba tee Oded bija na paak, ² ki u chet kpanbar Asa, ki yeto a, “Kpanbar Asa, nan yimm Juda teeb, nan Benjamins teeb kur, gbiintir man. Li-i tee ki i be nan Yennu, u mun sii be nani. Li-i tee ki i loono, u saa te ki yin lau, nyan li-i tee ki i yeto, u saa njaaiwa. ³ Li din wei bonchiann ki Israel teeb ki waa barmonii Yennu, ki bia ki mok mannteeb nba sii wantib. Bi bia din ki mi Yennu sennu na.

⁴ Nnaan yoo nba ki daamii tan baarib, bi din tuu n̄mante ki kpaan n̄amm Israel teeb Yomdaano Yennu, ki lau. ⁵ Bina maŋ ni, soɔ din kaa ki saa fit saan soɔnu nan parmaasir, kimaan daamii nan kpikpiruk din be tiŋ na kur po. ⁶ Ki digban-yenn mukis digbanleer, ki doynn mukis doleu, kimaan Yennu-e din baat nan daamii nan parbiir ki teemm. ⁷ Nnaan yimm n̄arin, cheen i para ki daa n̄aan i moŋ, kimaan toonn nba ki i tuun na, i saa la li paatiiwa.”

⁸ Yoo nba ki Asa gbat masokinkar nba ki Oded bija Asaria pak na, ki u chee par. U din nyik tingbana nba kur be Juda yent ni nan Benjaminn yent ni, nan tingbana nba kur be doi nba ki u fat, ki li be kunkona doi nba be Efraim yent ni na. U bia din n̄amm maa maruŋ binbintir nba din see Yenjiantu n̄asaakak dindonbik ni na.

⁹ Niib bonchiann din nyii Efraim nan Manase nan Simeonn yentnba ni, ki baar Asa boor, ki tan kar u naan yent ni, kimaan bi din la nan Yennu be nana. Asa din tikir niib maŋ kur, n̄amm nan Juda teeb nan Benjaminn teeb, ¹⁰ ki bi kur lakin Jerusalem, n̄maarii n̄antaa ni, Asa naan bina piik nan n̄an̄mu nie na. ¹¹ Li daar nie ki bi din jii bonkobit nba ki bi fat tob ni na, ki mann maruŋ. Ki li tee nei kobii n̄anlore, nan pei tusaa n̄anlore. ¹² Bi din mok molore ki sak nan bi sii jiantir bi yeejamm Yomdaano Yennu nan bi para nan seek kur, ¹³ a daano nba kur yet wun jiant Yennu, bin kpiu, waa lek tee nipaan koo nikper, koo joo koo poo. ¹⁴ Bi din taan ki yet nan kunkopaarire, Yennu sann ni, nan bi sii dia

molor na, n̄aan peb naatuna sanpaapowa. ¹⁵ Li din maŋ Juda teeb na kur, kimaan bi lor molor na nan bi para kure. Bi din m̄ok parpeenn nan baa jiantir Yennu na, ki u gaarib ki te parmaasir be tiŋ na kur po.

¹⁶ Kpanbar Asa din liat u yaa Maaka saakatuku, kimaan ŋooe din kpeer chicherpook Asera, * ki li tee bonbilankant. Asa din choo chicherpook mane ki joor muu, Kidronn kpenu baauk ni. ¹⁷ Asa lek din ki biir tingbana jiantboa kur tiŋ na ni, n̄aan u din waa Yennu fanu u manfoor ni kur. ¹⁸ U din koon bona nba kur ki u baa Abija din jii ki teen Yennu nuu ni nae, jiantu n̄asaakak na ni, ki kpab nan bona nba tee salimmona nan salimpeena ki u moŋ jii ki tur Yennu na. ¹⁹ Waa din dii naan, parmaasir din be-e ki saa tuu bina piintaa nan n̄anŋmu.

16

*Ki jiin tobii nba din be Israel nan Juda teeb
sinsuuk ni na po*

(1 Kpanbara 15.17-22)

¹ Juda kpanbar Asa nba dii naan, li bina piintaa nan n̄anloob nie, ki Israel kpanbar Baasa saan lek Juda teeb, ki piin n̄amii Rama doo, a wun goor binba koo Juda yent ni, nan binba nyi li ni. ² Li paak ki Asa din jii salimpeena nan salimmona Yenjiantu n̄asaakak na ni, nan naan n̄aak na ni, ki tun toonii a bin saan

* **15:16** 15.16 Chicherpook Asera din tee matuk tingbann.

nann Damaskus, ki saa tur Siria kpanbar Ben-hadad nan mɔmaan na a, ³ “Ɗaant ki tii mɔk lor nan leeb, nan bianjinba ki ti baanba din be na, ki salimpeena nan salimmona nba na tee piiniie ki n teena. Mɔtana, potir fin nan Israel kpanbar Baasa mɔtaauk na, ki lin te wun nyinn u kunkɔnkɔnna na n tin ni.”

⁴ Ki Ben-hadad sak Asa dudukit man, ki tun u kunkɔnkɔnna saakab nan bi kunkɔnkɔnna a bin saan lek Israel digbana. Bi din nyann Aijonn nan Dann nan Abel Bef Maaka doi, nan Naftali doi nba kur ki bi birin jeet li ni. ⁵ Kpanbar Baasa nba din tan gbat linba tun na yoo nba, ki u nyik, ki ji ki ɲamii maa Rama doo. ⁶ Tɔn, ki kpanbar Asa taan jab nba kur be Juda tin ni, ki te ki bi saan jii tana nan taabii nba ki Baasa tuu dia ki ɲamii maa Rama doo na, ki bi jiiir ki saan ɲamm maa Geba nan Mispa doi, ki li mɔk pan.

Ki jiin Yennu sɔkinii Hanani po

⁷ Li yoo mane ki Yennu sɔkinii Hanani saan kpanbar Asa boor ki yetɔ a, “Kimaan faa deen Siria kpanbar paak, ɲaan ki ki deen a Yomdaano Yennu na paake teen ki Siria kunkɔnkɔnna na chiar paaka. ⁸ Sudann teeb nan Libia teeb din mɔk kunkɔnkɔnna nan taantorit nan taanjakira bonchiann. Ɗaan yaa maa Yennu paak nae teen ki u te ki i nyannib. ⁹ Yennu-e laat durinya na niib kur, ki teen binba para be nanao fanu na pan. I tun jatiwa, li paak, laa nyii mɔtana ki saa, i sii tun be tɔb nie.” ¹⁰ Ki mɔmaan na te Asa wutoor mantik doo Yennu sɔkinii na paak, ki u te ki bi sooro ki baano baann. Yoo nba nae ki Asa din piin ki mantik mukisir niib na siab.

*Ki jiiin Asa naan joontu po
(1 Kpanbara 15.23-24)*

¹¹ Toona nba kur din tun Asa naan piinu ki saa tuu li joontu, li kur sob ki be Juda nan Israel kpanbara barkperii gboun ni. ¹² Asa nba din dii naan, li bina piintaa nan nyanzia nie, ki yiaru soor u taa, ki u wob, naan u lek din ki boi Yennu sommir po, naan saa tebira boor. ¹³ Bina nanlee poor poe ki u kpo. ¹⁴ Bi din piiu tanpiiuk kaauk nba ki u moŋ din lukir, ki li be Defid doo ni nae. Bi din jii bonnunubit nan kpanunubite ki namm u gbanant ki piiu. Bi din joo mutunne, ki li tee u baakir.

17

Bianinba ki Jehosafat dii Juda naan

¹ Jehosafat din gaar u baa Asa seenu ki dii naan, ki chekin u niib, ki bi paar, ki saa fit kon nan Israel teeb. ² U din tun kunkonkonna, ki bi saan Juda doi nba ki bi maa joonn lint na ni, nan Juda dolia, nan doi nba ki Asa din fat ki li be Efraim yent ni na. ³ Yennu din teen piisin Jehosafat paak, kimaan u din gaar u baa Asa naan pinpiik binbene, ki ki jiant tingbann nba tee Baal na. ⁴ U din jiantir u baanba Yennu-e, ki sak u mob, ki ki waa Israel teeb kpanbara nba tuun bianinba. ⁵ Yennu din tur Jehosafat pan, ki u fit dia Juda yent, ki niib na kur baat nan piinii ki teeno, ki li te ki u mokitir ki bia laat baakir bonchiann. ⁶ U din waa Yennu nan ninmonn ki biir tingbanjiantboa, nan chicherpook Asera na ninnant, Juda tin ni.

⁷ Waa din dii naan bina nantaa niŋe ki u tun saakab nba na, a bin saan Juda doi ni, ki sakii wantib Yennu sennu: njamme tee Benhail nan Obadia nan Sekaria nan Netanel nan Mikaya. ⁸ Ki Liifai teeb banyia nan mannteeb banlee din chianib ki saan. Liifai teeb na din tee Semaya nan Netania nan Sebadia nan Asahel nan Semiramof nan Jehonatann nan Adonija nan Tobija nan Tob-adonija, ki mannteeb na mun tee Elisama nan Jehoram. ⁹ Bi din jii Yennu sennu gbouŋ na, ki lin nann Juda doi kur ni ki tumii niib na.

Ki jii Jehosafat nijaantin po

¹⁰ Yennu din te janmaanii soor digbana nba kook na ni niib, ki bi ki faa kpanbar Jehosafat tob. ¹¹ Ki Filistia siab din baat nan salimpeena nba yab, nan piinlia, ki teeno. Ki Arab siab mun baar nan bi piinii, ki li tee pei tusaa njanlore nan kobii njanlore, ki buunii tee tusaa njanlore nan kobii njanlore. ¹² Nanne ki Jehosafat namii laat paŋ ki pukii, ki maa napaara nan doi Juda tin kur po, ¹³ ki li tee siaminba ki bi din tuu bekii jeet bonchiann.

Jerusalem doo niŋe ki u din kaan kunkonkonna saakab, ¹⁴ ki bi be naakuuk naakuuk. Adna-e din tee kunkonkonna nba nyii Juda naakuut ni na saako. U din dia kunkonkonna tusaa kobii nantaae. ¹⁵ Wunba waa paa u paak din tee Jehohanann-e, ki u dia kunkonkonna tusaa kobii njanlee nan piinniin. ¹⁶ Wunba paa bantaa ni tee Amasia, ki tee Sikri bija, ki dia kunkonkonna tusaa kobii njanlee. Noo Amasia-e din nyinn u moŋ nan u saa tun

Yennu toona. ¹⁷ Wunba din tee kunkonkonna saako nba nyii Benjaminn naakuut ni na din tee Eliada-e. U din tee kunkonkonnɔ nba yiabe, ki dia kunkonkonna tusaa kobii ŋanlee, ki bi dia naagbankɔŋa nan tɔrbana. ¹⁸ Wunba din waa paa u paake tee Jehosabad, ki u dia kunkonkonna tusaa kobik nan piinniin, ki bi mɔk jatiat fanu. ¹⁹ Jab nba na kur din be Jerusalem-e ki tuun teen kpanbar na. U bia din kaan kunkonkonna, digbanjaanlia nba be Juda tiŋ ni.

18

Bianjinba ki Yennu sokinii Mikaya kpaan kpanbar Ahab

(1 Kpanbara 22.1-28)

¹ Yoo nba ki Juda kpanbar Jehosafat din mɔkit, ki u sann bia doo na, ki u lor pookɔont, ki li tee u bija nan Israel kpanbar Ahab bipoo. ² Ki bina gar waan, ki Jehosafat tan saan Samaria doo ni, a wun foont Ahab. Ahab din loon wun teen Jehosafat nan binba waa u poor na jirima, ki kpɛi pei nan nei bonchiann, ki teen jaamm. U din yabir a wun korin Jehosafat ki wun sommo ki bin lek Ramof doo nba be Gilead na, ³ ki boio a, “A saa chianin ki man saan lek Ramof-aa?”

Ki Jehosafat jiin a, “Yoo nba kur ki a teen siir, min nan n kunkonkonna mun teen siira,” ⁴ ki bia ŋamm yet a, “Ŋaant ki tin boi Yennu sinsinna.”

⁵ Li yoo na ki Ahab tun yiin yenbis sokiniinba, ki bi teen nan kobii ŋanna nawa, ki tan boib a, “N saan lek Ramof koo n daa saa?”

Ki bi jiin a, “Saant ki lekir. Yennu saa tura nyannuwa.”

6 Nanne ki Jehosafat boi a, “Yennu sokinii soo kaa ki ti saa fit te wun boi Yennu ki turiti-i?”

7 Ki Ahab jiin a, “Yenokoo be, nooe tee Mikaya, ki tee Imla bija, naan n namoe, kimaan u ki mi sokin barnanii ki jiin n po; u yoo sokint bonbiire ki jiint n po.” Ki Jehosafat jiin a, “A daa yeen nna.”

8 Nanne ki kpanbar Ahab yiin u naatoontunna saakoo, ki tumo a wun saan yiin Mikaya ki baar nano yian.

9 Ki kpanbara banlee man lia bi naan liant ki kar bi gbant paak, jarik ni, doo na nanyer po, ki kpia Samaria doo man tammob, ki yen-bis sokiniinba na be leŋ, ki sokint maan bi toonn. 10 Sokiniinba man yeno, wunba sann tee Sedekaya, ki u baa tee Kenaana na, din jii kut ki nan yina, ki yet Ahab a, “Yennu nba pak linbae na, ‘A saa jii nae ki kon nan Siria teeb na ki biirib chain chain.’ ” 11 Ki sokiniinba na kur mun bia yet nna, ki bia yeto a wuu somm kii took Ramof po, ki u saa nyannira, a Yennu saa turo nyannuwa.

12 Naan soo ki toontunna saakoo nba saan a wun yiin Mikaya na pon saa yeto a, “Sokiniinba kur pak nyannu poe ki tur kpanbar na, li nan ki fan mun tun nna.”

13 Nanne ki Mikaya jiin a, “N por Yennu nba fo na sann ni, n saa pak linba ki Yennu wannin a man pake.”

14 Waa dokit kpanbar Ahab paak yoo nba, ki kpanbar na boio a, “Mikaya, min nan kpanbar Jehosafat, ti saan lek Ramof koo ti daa saa?”

Ki Mikaya jiin a, “Saant ki lek, a saa nyanna. Yennu saa tura nyannuwa.”

¹⁵ Ki Ahab yeto a, “Li-i tee ki a piak nanin Yennu sann nie, fan pak barmōnii. Taarmunḡae ki n saa paka linba na?”

¹⁶ Ki Mikaya jiin a, “N la ki Israel teeb kunkōnkōnna yat kunkona paak nan pei nba ki mōk pekpaarik na, ki Yennu yet a, ‘Jab na ki mōk tōondaano, ḡaant ki bin kun nan parmaasir.’ ”

¹⁷ Ki Ahab yet Jehosafat a, “N ki paka nan u ki ban pak siar ki li tee bonḡann ki jiin n po-o? U yoo piak bonbiire ki jiint n po.”

¹⁸ Ki Mikaya ḡamii yeen a, “Gbiintir linba ki Yennu piak. N la ki Yennu kar u naan binbintir paak Yendouḡ ni, ki u malakanba kur see u boor ni. ¹⁹ Ki Yennu boi a, ‘Nḡmee saa saan kpānn Ahab ki wun saan Ramof, ki bin saa kpiu?’ Ki malakanba na yemm tuu yet yenn, ki leeb mun n pak leer, ²⁰ nan seek nba tan baar ki yet Yennu a, ‘Min saa kpānnōwa.’ Ki Yennu boio a, ‘A saa kpānnō nlee?’ ²¹ Ki seek na jiin a, ‘N saa saane ki te Ahab yenbis sōkiniinba na kur n faar faak.’ Ki Yennu yet a, ‘Ii saa ki saa kpānnō. A saa nyanna.’ ”

²² Li yoo na ki Mikaya ḡamm pak a, “Linba tume na, Yennu te ki sōkiniinba maḡ faar faake ki tura, ḡaan u mōḡ ḡarin senn nan biirue saa baara.”

²³ Li yoo na ki sōkinii Sedekaya saan Mikaya boor ki saa pebo, ḡaan boio a, “Nlee yooe ki Yennu Seek nyii n boor ki baar tan pak nanani?”

²⁴ Ki Mikaya yeto a, “A tan saa bannir yoo nba ki a gar lanpoor po diiuk ni ki saa bōr nae.”

²⁵ Tɔn, ki kpanbar Ahab yet u saakayenɔ a, “Soot Mikaya ki saan nano Amonn, wunba tee doo yudaanɔ na, nan n bija Joas boor. ²⁶ A betib ki bin kɔɔnɔ dansarik, kii teenɔ jarpeenn nan nyun kuukɔɔ, ki tan tuu yoo nba ki n tan saa jen nan laafia.”

²⁷ Ki Mikaya jiin a, “Li-i tee ki a jen nan laafia, ɲann ɲarin, li wann nan Yennu ki pak nanime na,” ki bia yet a, “Sɔɔ kur n dɔk linba ki n pak na.”

*Ki jiin Ahab kuun po
(1 Kpanbara 22.29-35)*

²⁸ Tɔn, ki Israel kpanbar Ahab nan Juda kpanbar Jehosafat fiir saan a bin lek Ramof doo nba be Gilead yent ni na. ²⁹ Ɗaan sɔɔ ki Ahab pon yet Jehosafat a, “Taa saa tɔb na, n saa lia tayanae, ɲaan fin n lia naan liant.” Ki Israel kpanbar na lia tayana ki saan tɔb.

³⁰ Ɗaan sɔɔ Siria kpanbar na dɔɲ tur u taantorit saakab na mɔb nan bi daa loon sɔɔ bin kpi, see Israel kpanbar na kuukɔɔ. ³¹ Baa la kpanbar Jehosafat yoo nba, ki bi kur dukin nan ɲɔɔe tee Israel teeb kpanbar, ki bi ɲmant a bin lekɔ, ki Jehosafat yikin sanpaapo, ki ti Yomdaanɔ Yennu fatɔ, ki te leku na yakirɔ. ³² Ki taantorit saakab na bann nan ɲɔɔ kaa tee Israel kpanbari, ɲanne ki bi nyik ki ji ki weiɔ. ³³ Ki taan sɔɔ, Siria kunkɔnkɔnna yek peenu, ki li soor kpanbar Ahab maɲ tɔb liatir nba tee kut na tintaanboor, ki gar soor u par paak. Ki u mɔ nan wunba ɲmakitir u taantoruk na a, “N la daɲa, ɲmantir ki nyi tɔb na ni.” ³⁴ Yoo nba ki tɔb nunii mɔn na,

ki Ahab ji kar deen taantoruk na ni, ki took Siria teeb na. Ki yonnu tan baa, ki u kpo.

19

Biaɲinba ki Yennu sokinii tur Jehosafat kpaanii.

¹ Juda kpanbar Jehosafat din ɲmat kun u ɲaak ni nan laafia, Jerusalem doo ni. ² Yennu sokinii Jehu, wunba tee Hanani bija na, din saan kpanbar na boor, ki yeto a, “A dakin li ɲan nan fan somm tondamm nan binba ki loon Yennu-u? Faa tun linba na te Yennu wutoor doo a paaka. ³ Ɗaan bonɲansiar lek be a ni. A boon chicherpook Asera ninnant nba ki niib na tuu jiantir nawa, ki bia yabir tuun Yennu nba loon bianinba.”

Biaɲinba ki Jehosafat te niib na ɲamm bi moɲ

⁴ Kpanbar Jehosafat din koɔ Jerusalem-e, ɲaan u din lin goɲnt niib yoo kur, u yent ni, laa nyi Beerseba, niidiitu po, ki saa dian Efraim kunkona yent na peɲ, niigaɲ po, a wun te niib na n jen bi yeejamm Yomdaano Yennu boor. ⁵ Kpanbar Jehosafat din gann barbuura ki bi be Juda digbanjaana na ni, ⁶ ki turib kpaanii a, “Ii mi yaa sii bu maan bianinba. I ki dia nisaarik yiikoo kaa ki bu buuti, ɲaan i dia Yennu yiikooe, ki u sii be nani yoo nba ki i yaa yin pak gbint maan. ⁷ Ii baakit Yennu kii tuun fanu, kimaan ti Yomdaano Yennu ki loon yii ɲmaab, koo kii moɲ lukitin, koo kii gaan moɲyati.”

⁸ Jerusalem doo nie ki Jehosafat din gann Liifai teeb, nan mannteeb, nan toondaansiab, a bii tee

barbuura, kii bu binba biir Yennu sennu na, nan doo maan. ⁹ U din turib kpaanii nba nae a: “Li kpaas talas ki yii tuun i toona kii tiin Yennu janmaanii, kii saak u mɔb nan barmɔnii, toonn nba kur ki i tuun ni. ¹⁰ Ki li-i tee yoo nba kur ki i ninjasɔɔ tan nyii doi na yenn ni, ki baar nan u maan, ki li tee nikpinu maan, koo ki tee wunba biir sennu, koo wannu na, yin wannib fanu baa saa dia bi mɔɲ bianɲinba, buut yoo, ki li daa te bi ɲamii kɔɔ biit ni ki biir Yennu. I-i kii sak nna, ɲann yimm nan i ninjamm na saa te Yennu wutoor n do i paaka, ɲaan li-i tee ki i tun i toona fanu, i kan kɔɔ biit ni. ¹¹ Mannteeb yudaano Amaria-e sii mɔk yiikoo ki gorii Yenjiantii maan kur ni, ki Sebadia, wunba tee Ismael bija, ki tee Juda yudaano na, sii mɔk yiikoo ki bu maan nba biar, ki Liifai teeb toonn tee bii gorii ki tuu te maan nba ki barbuura pak na, lin tun nna. Cheen i para ki dia kpaanii na, ki Yennu saa somm binba tuun toonɲana.”

20

Bianɲinba ki Edom teeb faa Juda teeb tɔb

¹ Li din yann waame, ki Moab nan Amonn kunkɔnkɔnna, ki pukin bi somm teeb nba tee Meun teeb na, ki bi lek Juda, ² ki toomiinba siab saan ki saa bet Jehosafat a, “Kunkɔnkɔnna nyii Edom, Mɔk-kpeenn na yakleer po, ki baat yaba, a bin leka. Bi dɔɲ fat Hasasonn Tamar-a.” (Doo na sanleere tee Engedi.) ³ Janmaanii din soor Jehosafat, ki u miar Yennu ki boi sommir po, ɲaan te ki bi lor mɔi digbann na kur po.

⁴ Ki Juda doi kur ni niib kakit ki saan Jerusalem a bin boi Yennu sommir po, ⁵ ki ɲamm nan Jerusalem teeb taan ki be Yenjiantu ɲasaakak dindonjopaann na ni. Ki kpanbar Jehosafat saan ki set bi tɔɔnn, ⁶ ɲaan miar Yennu sanpaapo ki yet a, “Ti yeejamm Yomdaano Yennu, fine be Yendoun ni, ki dia doi nba kur be durinya na ni. A mɔk paɲ nan yiikoo, ki soɔ kaa ki saa fit kɔn nana. ⁷ Fine tee Yennu. Yoo nba ki a niib, timm Israel teeb, din chari kɔɔ tiɲ na ni na, fine din ber nyinn niib nba din be nna na, ɲaan jii tiɲ na ki tur a yɔɔk Abraham yaaboona, a lii tee bi faar mɔkmɔk nan mɔkmɔk. ⁸ Ki bi kar tiɲ na ni, ki maa ɲasaakak nba ki bi sii baakita li ni. Ki bi mi fanu ⁹ nan li-i tee ki bonbisiar baarib, ki tee tɔb, koo yiarbiiuk, koo kon, a lin dat bi tuba, bi saa fit kɔɔ ki tan set ɲasaakak na tɔɔnn po, siaminba ki bi jiantira na. Bi saa miara, yoo nba ki bi be daamii ni, ki a saa gbat ki fatib.

¹⁰ “Mɔtana, Amonn teeb nan Moab teeb nan Edom teeb lekita. Yoo nba ki ti yeejamm din nyii Ijiipt na, a din ki sak ki bi kɔɔ tiɲ maɲ niɲi, bi din kokin lint tiɲ maɲe ki ki biiriri. ¹¹ Baa pa ki jiintit bianinbae na. Bi baar a bin ber nyinnit tiɲ nba ki a turit na nie. ¹² Fine tee Yennu. Datir bi tuba, kimaan ti ki mɔk paɲ nba saa took kunkɔnkɔnna nba yab ki saa lekit na. Ti ki mi taa saa teen bianinba, ɲaan ti gorii fine ki loon sommir.”

¹³ Ki Juda jab na kur nan bi poob nan bi waas see Yenjiantu ɲasaakak na boor. ¹⁴ Ki Yennu Seek sik Liifai nirɔ nba pukin ki see nibur na ni paak, ki u sann tee Jahasiel, ki tee Sekaria bija, ki Sekaria tee Benaya bija, ki Banaya tee

Jeyel bija, ki Jeyel tee Matania bija, ki bi nyii Asaf naakuuk ni. ¹⁵ Ki Jahasiel yet a, “Chanbaa kpanbar, nan yimm nba kur tee Juda teeb, nan Jerusalem teeb, Yennu yet nan i daa ŋaan tama, koo ki tiin kunkɔnkɔnna nba yab na janmaanii nan yin tookibi. Tɔb na tee Yennu yare, li ki tee i yar kaa. ¹⁶ Li won lekib wonn, bi-i wonj baar Sis loonu ni yoo nba, i won saa chetib baauk nba kook kunkoouk doo na kpɪŋ, ki li kpia Jeruel na. ¹⁷ Li ki tee yimm kaa n kɔn kɔnn na, yimm n lon sinsetboa, kii guu, ki i saa la nyannu nba ki Yennu saa turi. Juda nan Jerusalem teeb, i daa taantir koo ki tiin janmaanii. Nyimin ki tookib man, ki Yennu sii be nani.”

¹⁸ Nanne ki Jehosafat baa fabin tinj ni, ki niib na kur mun baa fabin tinj ni, ki bi jiant Yennu. ¹⁹ Ki Liifai teeb nba nyii Kohaf nan Kora naakuut ni na fiir set ki tant nan kunkɔpaara, ki pak ŋamm Israel teeb Yomdaano Yennu.

²⁰ Laa yent sanyapob ni, ki niib na nyii ki saa kunkoouk nba kpia Tekoa na. Baa saa yoo nba, ki Jehosafat pak namm mɔmaan na a: “Juda nan Jerusalem teeb, teent i maalin i Yomdaano Yennu ni, ki li saa te yin set fanu. Teent yada man nan mɔmaan nba ki u sokinii beeri na, ki i saa la nyannu.” ²¹ Waa pak nan niib na ki gbenn yoo nba, ki u te yanyinna na lia bi liant nba ki bi lia Yenjiantii ni na, ki somm kunkɔnkɔnna na tɔonn po, ki yiin yaŋ a, “Pakin Yennu man. U lomm kaa gbennu.”

²² Baa piin ki yiin yaŋ na yoo nbae, ki Yennu te janmaanii soor kunkɔnkɔnna nba yaa bin lekib na. ²³ Ki Amonn teeb nan Moab teeb na lek Edom

kunkonkonna na, ki kpiib, ki saa boontib, ki li poor po, ki bi tan nmat leeb paak nan konbiir. ²⁴ Yoo nba ki Juda teeb na doo baar kunkonn nba be kunkoouk paak na, ki bi la bi datai na kur doo tinj ni ki kpowa. Ki nan yenokooowa ki tenni.

²⁵ Ki Jehosafat nan u kunkonkonna na chat ki saan a bin jii mokint, ki la bonkobit nan jeet nan liant, ki li yab bonchiann, nan bonlia nba be ki li daauk paar, ki bi jii daanantaa ki tikii mokint na. Nnaan tiat na din yab bonchiann, ki bi din ki fit jii li kuri. ²⁶ Daananna daar, ki bi taan leeb, Beraka baauk ni, ki pak dont Yennu nan waa tun linba ki turib na. Nnanne teen ki bi yi baauk man “Beraka.”* ²⁷ Jehosafat din jii u kunkonkonna na ki nmat namm Jerusalem nan parpeenn, kimaan Yennu te ki bi nyann bi datai nawa. ²⁸ Baa baar doo na ni yoo nba, ki bi somm chunchuuntuk ki koo Yenjiantu nasaakak na ni, ki yiin yanii ki faa biat, ki bia peeb naatuna. ²⁹ Ki janmaanii soor digbana nba kur gbat bianjinba ki Yennu te ki Israel teeb nyann bi datai na. ³⁰ Jehosafat ji din dia u yent na nan parmaasir, ki Yennu guu-u lokir kur po.

*Ki jiin kpanbar Jehosafat naan joontu po
(1 Kpanbara 22.41-50)*

³¹ Jehosafat din tee bina piintaa nan nanjnmue ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem doo ni bina piinlee nan nanjnmue. U naae din tee Asuba, ki tee Silhi bipoo. ³² Jehosafat din tee nan u baa Asa nba din tee bianjinba nae, u din tuun linba

* **20:26** 20.26 Beraka paake tee “Dontir.”

ɲan Yennu toonn, ³³ ɲaan u din ki yeer tingbann mann boa. Niib na lek din ki lebit bi para kur a bin jiant bi yeejamm Yennu na.

³⁴ Linba kur ki Jehosafat tun, u naan pinpiik ki saan tuu li joontu, sob ki be Jehu nba tee Hanani bija na barkperii gbant ni, ki li tee Israel kpanbara barkperii bokir.

³⁵ Sakyenn, Juda kpanbar Jehosafat din tan mok lor nan Israel kpanbar Ahasia, wunba din tun toonbiit bonchiann na. ³⁶ Ki Esion-geber mokgbianue ki bi din maa ɲaringbeɲa. ³⁷ Naan Elieser, wunba tee Dodafahu bija, ki nyii Maresa na, din yakii nan Jehosafat ki yet a, “Kimaan faa mok lor nan Ahasia na, Yennu saa biir linba ki a maa nawa.” Ki ɲarint na biir, ki ji ki fit somm nyun paak.

21

¹ Jehosafat din kpo, ki bi piii kpanbara kaat ni, Defid doo ni, ki u bija Jehoram gaar u naan na.

*Ki jiin Juda kpanbar Jehoram po
(2 Kpanbara 8.17-24)*

² Ki Jehoram, wunba ki u baa din tee Juda kpanbar Jehosafat na, din mok ninjamm banloob. Namme tee Asaria nan Jehiel nan Sekaria nan Asariahu nan Maikel nan Sefatia. ³ Bi baa din turib piinii nba yab, ki li tee salimmona nan salimpeena nan bona nba daauk paar, ki bia kaan soo kur ki u gorii digbanjaana nba be Juda tin ni na yenn. Jehoram nba din tee Jehosafat bikperik na paake ki u gaar u baa setu, ki dii naan. ⁴ Jehoram nba din kar u naan kok paak

ki gbenn yoo nba, ki u nyinn u ninjamm na kur, nan Israel saakasiab manfoa.

⁵ Jehoram din tee bina piintaa nan njanlee-e ki dii naan, ki kar Jerusalem doo ni bina nanniin.

⁶ U din tokii ki mɔk tonu nan kpanbar Ahab nan Israel kpanbarlia nae, kimaan u din kɔɔn Ahab bonpoi na yenɔe. U din tun ki biir Yennu, ⁷ njaan Yennu lek din ki loon wun boont Defid maaru, kimaan u din lor nan Defid a u yaaboonae sii tun di naan.

⁸ Jehoram naan yooe ki Edom teeb din yêt Juda teeb, njaan bokit bi naangbouŋ. ⁹ Nanne ki Jehoram nan u saakab fir nan bi taantorit ki saan lek Edom. Lene ki Edom kunkonkonna fir ki loon lintib, ki nyiok ki Juda teeb pat, ki chiar bot. ¹⁰ Laa nyii li yoo ki tan tuu dinna, Edom teeb bokit bi mɔŋe, ki nyii Juda teeb yiikoo ni. Li yoo maŋe, ki Libna doo teeb mun bia bokit bi mɔŋ, kimaan Jehoram din yêt u yeejamm Yomdaano Yennu jiantuwa. ¹¹ U bia din maa tingbanjiantboa, Juda kunkona paak, ki bia nmakit Juda teeb nan Jerusalem teeb ki bi tun yanbomm ki biir Yennu.

¹² Ki Yennu sokinii Elaija sob gbouŋ ki tur Jehoram, ki yet a, “A yeeja Defid Yomdaano Yennu nae pak biira, kimaan a ki wei a baa kpanbar Jehosafat binben, koo a yeeja kpanbar Asa binbeni. ¹³ Njaan a wei Israel kpanbara binbene, ki nmakit Juda teeb nan Jerusalem teeb ki bi ki waa Yennu, nan bianjinba ki Ahab nan binba wei u poor din nmakit Israel teeb ki bi ki waa Yennu na. A bia kpai a tiɔŋ ninjamm nba din tee popeendamm ki chee fin nae. ¹⁴ Li paak,

Yennu saa dat a niib, nan a waas, nan a poob tuba, ki biir yaa mək linba kur. ¹⁵ A mən̄ saa la fara nan nɔok ni yiarbiiuk, ki a nɔot tan saa nyi.”

¹⁶ Ki Filistia siab nan Arab teeb nba kɔɔ ki kpia Sudann teeb nba be məkɔbenjir gbianu na, ki Yennu te ki bi faa Jehoram tɔb. ¹⁷ Bi din lek Juda, ki saat kpanbar ɲaak, ki soor kpanbar poob nan bonjai na kur ki teemm yommii, ɲaan nyik Ahasia kɔɔ, wunba tee kpanbar sanbian na.

¹⁸ Tɔn, linba na kur poor poe ki Yennu te ki nɔok ni yiarbiiuk soor kpanbar na, ¹⁹ ki li jii bina ɲanlee ki yiaru na te ki u nɔot nyi, ki u tan kpo nan tont. Kpanbar Jehoram man̄ niib din ki joo mutunn ki turɔ baakir, nan baa din tuun bianjinba ki teen u yeejamm na.

²⁰ Jehoram din dii naan ki tee bina piintaa nan ɲanlee-e, ki kar Jerusalem, ki dia u niib bina ɲanniin. Waa din tan kpo yoo nba, sɔɔ din ki mək parbiir, u kuun paaki. Bi din piuu Defid doo nie, ɲaan ki li ki tee naan kaat ni.

22

Ki jiin Juda kpanbar Ahasia po (2 Kpanbara 8.25-29; 9.21-28)

¹ Jerusalem teeb din dinn Ahasia naan, wunba tee Jehoram sanbian na, ki u set u baa seenu ni, kimaan dolekteeb nan Arab niib na kɔɔ bi kaan̄ ni, ki kp̄ii Jehoram bonjai kurawa. Nanne Ahasia, wunba tee Jehoram bija na teen Juda kpanbar, ki piin dia Juda teeb. ² Ahasia din tee bina piinlee nan ɲanlee-e ki dii naan, ki kar Jerusalem binyennkɔɔ ki dia niib. U naa din tee

Atalia-e, ki tee kpanbar Omri yaaboonn. ³ Ahasia mun bia din gaar kpanbar Ahab ŋaateeb mari-mae, kimaan u naae din turimɔ, ki u tuun bonbiir. ⁴ U din tun ki biir Yennu, kimaan u baa kuun poor poe ki kpanbar Ahab ŋaateeb teen u kpaanteeb, ki li te ki u naan siik. ⁵ U din gaar bi kpaaniie, ki taan Israel kpanbar Joram po, ki bi faa tɔb nan Siria kpanbar Hasael. Kunkonkonna na din took leeb Ramof-e, Gilead tiŋ ni, ki Joram la daŋ tɔb na ni. ⁶ U din ŋmat Jesreel doo nie a wun teb u mɔŋ, ki Ahasia saan leŋ a wun gɔnɔ.

⁷ Ahasia nba din gɔn Joram yoo nbae, ki Yennu dat Ahasia tubir. Ahasia nba saan yoo nba, ki ŋɔɔ nan Joram fiir a bin chet Jehu, wunba tee Nimsi bija, ki Yennu gannɔ a wun biir kpanbar Ahab ŋaak na. ⁸ Jehu nba din sak Yennu mɔb ki saa a wun biir kpanbar Ahab ŋaateeb na, ki u din tan chet nisiab, ki bi tee Juda booru ni saakab, nan Ahasia nikpiimm nba chiantɔ a wun gɔn Joram na, ki Jehu kpɔi bi kur. ⁹ Bi din lin lon Ahasia-e ki tan lau ki u bɔr Samaria, ki bi jiiu saan nano Jehu boor, ki u saa nyinn u manfoor, ŋaan bi din pii u gbanant, kimaan u yeeja Jehosafat wunba din yiab u mɔŋ paak ki waa Yennu na chorun paak.

Sɔɔ din ki biar Ahasia ŋaak ni ki saa fit dia naan na.

*Ki jiiŋ Juda poobat Atalia po
(2 Kpanbara 11.1-3)*

¹⁰ Ahasia naa Atalia nba gbat nan bi kpɔi u bijawa na, ki u tur mɔb nan bin kpi niib nba kur nyii Juda naan ŋaak na ni. ¹¹ Ahasia din

mok niipoosoo, naan ki bi ki taa baa, ki bi yiu Jehoseba, ki u din kun manntoo nba ki bi yiu Jehoyada na. Jehoseba din jii Ahasia bonjai na yeno, ki u sann tee Joas, ki nyinnoo kpanbar waas nba ki bi yaa bin kpib na ni, ki saan bor noo nan poo nba wubiio na, Yenjiantu nasaakak didootuk ni. U din te ki u be bor nie, ki nyii Atalia nikpinu ni. ¹² U din biar be bor nie, Yenjiantu nasaakak na ni, bina nanloob, ki Atalia daa tee poobat ki dia tinj na.

23

Bianjinba ki bi dinn Joas naan (2 Kpanbara 11.4-16)

¹ Manntoo Jehoyada din guur bina nanloobewa ki ji dukin nan li janj wun tun siara. U din lor nan kunkonkonna saakab banjmu. Namme tee Asaria, ki u tee Jeroham bija, nan Ismael, ki u tee Jehohanann bija, nan Asaria, ki u tee Obed bija, nan Maaseya, ki u tee Adaya bija, nan Elisafat, ki u tee Sikri bija. ² Bi din lin Juda doi kur po ki taan Liifai teeb nan naakuut saakab kur, ki jen namm Jerusalem.

³ Ki bi kur taan be Yenjiantu nasaakak ni, ki lor nan Joas, wunba tee kpanbar bija na. Ki Jehoyada yetib a, "Kpanbarkpero na bijae na. Nooe ji sii tee kpanbar motana, nan bianjinba ki Yennu senn masonn nan kpanbar Defid yaabonae sii diat na. ⁴ Taa saa teen bianjinbae na: Li-i tee ki mannteeb nan Liifai teeb baar toonn, foon daari, bi bokitu muntaa ni yenn saa guur Yenjiantu nasaakak na tammoie, ⁵ ki bokitu muntaa na ni

yenn saa guur kpanbar ŋaak, ki binba biar na saa guur Fiakir Tammɔb. Niib na kur saa taan leeb kii be Yenjiantu ŋasaakak na dindonjouk nie. ⁶ Sɔɔ kaa ki saa fit kɔɔ Yenjiantu ŋasaakak na ni, see mannteeb nan Liifai teeb nba be toonn ni na. Njamme saa fit kɔɔ, kimaan bi ŋamm bi mɔŋa, ŋaan niib nba biar na n sak Yennu mɔb, ki biar nanyer. ⁷ Liifai teeb na n set ki lint kpanbar na, kii guu-u, ki saat jukbanjai kii dia. Ki bi sii be nan kpanbar na, siaminba kur ki u saa. Ki wunba kur bikin a wun kɔɔ Yenjiantu ŋasaakak na ni, bin kpiu.”

⁸ Ki Liifai teeb nan Juda teeb tun Jehoyada nba wannib bianinba na. Ki saakab na gɔɔr binba kaa toonn ni foon daar na, ki bi pukin binba be toonn ni na, kimaan manntɔɔ Jehoyada din ki ŋaan bi sɔɔ. ⁹ Jehoyada din tur kunkɔnkɔnna saakab kpana nan naagbankɔŋa nba din tee kpanbar Defid yar, ki bi bekir Yenjiantu ŋasaakak ni na. ¹⁰ U din te niib na set Yenjiantu ŋasaakak na tɔɔnne nan bi jukbanjai, a bin guur kpanbar Joas. ¹¹ Tɔn, ki Jehoyada nyii nan Joas nanyer, ki yirimɔ naan fokirik, ŋaan turɔ Yennu sennu gbouŋ na. Li yoo na ki bi ji dinnɔ naan. Ki manntɔɔ Jehoyada nan u bonjai mɔɔn kpan Joas paak, ki sɔɔ kur pak nan kunkɔpaarir a, “Kpanbar na-ii mɔk manfofoouk.”

¹² Ki Atalia gbat niib na nba kpakitir kpanbar na bianinba, ŋanne ki u kakit ki saan Yenjiantu ŋasaakak na boor, siaminba ki niib na tikir ki be na. ¹³ U din la kpanbar paan na see ŋasaakak na tammɔb ni, jaantarik nba tee kpanbara yar na

boor, ki kunkonkonna saakab nan naatunpebira see ki lintō. Ki niib na kur yikin nan kpinkpam-muk ki peeb naatuna, ki Yenjiantu ḡasaakak na ni yanyinna dia bi bonpipebit ki ḡmakitir niib, ki bi dontir. Ki Atalia pat pat u liant nan parbiir ḡaan yikin a, “Nabiiuk, nabiiuk.”

¹⁴ Manntōō Jehoyada din ki loon bin kpi Atalia Yenjiantu ḡasaakak na boori. Li paak ki u yiin kunkonkonna saakab na ki yetib a, “Sootō ki nyinnō guura na sinsuuk ni, ki kpi wunba kur koor a wun fatō.”

¹⁵ Ki bi soorō ki saa nana kpanbar ḡaak. Baa saa baar Taanii Tammōb boor yoo nba ki bi kpiiu.

*Biaḡinba ki Jehoyada te niib na ḡamm bi mōḡ
(2 Kpanbara 11.17-20)*

¹⁶ Ki manntōō Jehoyada te kpanbar Joas nan niib na kur senn mōsonn nan bi sii tee Yennu niib. ¹⁷ Nanne ki bi kur fiir saan tingbann Baal jiantu ḡaak, ki saa betir, ki bet bet maruḡ binbinta nan yenbis nba be leḡ, ḡaan kp̄ii Matann, wunba tee Baal manntōō na, binbinta na tōōnn. ¹⁸ Jehoyada din tur mannteeb nan Liifai teebe toona nba be Yenjiantu ḡasaakak ni na yudant. Li din tee bii tuun toona nba ki kpanbar Defid wannib nae, kii bia kii jokin piinii maruḡ nba ki bi teen Yennu na, nan biaḡinba ki Moses sennu tee na. Namme bia din gorii yanyinna, yoo nba ki bi yiin ki kpamm na. ¹⁹ Jehoyada bia din te ki guura guu Yenjiantu ḡasaakak na tammōi, a bin ḡōor wunba ki ḡamm u mōḡ ki be jakint ni.

²⁰ Kunkonkonna saakab, nan nijaana, nan niib na saakab, nan tinj na niib kur din wei Jehoyada, ki bi nyii nan kpanbar na, Yenjiantu nasaakak ni, ki saan koono naan njaak. Bi din koo tammɔjar na nie, ki kpanbar na saan kar naan kok paak. ²¹ Niib na kur din gbee nan parpeenne, ki doo na maak, kimaan Atalia kpowa.

24

Ki jiiin Juda kpanbar Joas po (2 Kpanbara 12.1-16)

¹ Joas din tee bina nanlore-e ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem doo ni bina piinna. U naae din tee Sibia, ki nyii Beerseba doo ni. ² Joas din tun linba nan ki tur Yennu, yoo nba ki manntoo Jehoyada be u manfoor ni na. ³ Jehoyada din lon poob banlee ki tur kpanbar Joas, ki bi maro bonjai nan bonpoi.

⁴ Joas nba din dii naan ki li yann waaminnae, ki u dukin nan wun namm Yenjiantu nasaakak.

⁵ U din yet mannteeb nan Liifai teeb na a bin saan Juda doi ni, ki lin niib na kur boor, ki bin taan likirii ki namm maa Yenjiantu nasaakak na. U din yet niib na a bin teen yian, nan Liifai teeb na din mei. ⁶ Nanne ki u yiin bi toondaano Jehoyada ki boio a, “Bee teen ki a ki te Liifai teeb na saan Juda nan Jerusalem teeb boor, ki gaar lampo nba ki Yennu toontunno Moses din yaa niib na-ii pa, ki lii namii Yennu lanbouj na?”

⁷ Atalia nba tee pootouj na poorpoweiteeb biir Yenjiantu nasaakak nawa, ki jii kasii bona nba be lej na ki dia jiantir tingbann Baal.

⁸ Kpanbar na din yet Liifai teeb a bin kpaalakir, ki sennir Yenjiantu nasaakak na tammob ni, ki bii taant likina lenj. ⁹ Bi din tur mɔb, Jerusalem nan Juda tinj kur po, a sɔɔ kur n pa lampo nba ki Yennu toontunno Moses din gaan Israel teeb boor, kunkoouk paak na. ¹⁰ Linba na din man Israel teeb nan bi saakab, ki bi baar ki pa bi lampo, ki tan gbeen lakir na. ¹¹ Liifai teeb na din jikit lakir nae daa kur, ki teen kpanbar nasaakoo nba gorii lakir manj paak na. Ki yoo nba kur lakir na gbee, kpanbar gbansobiro nan mannteeb yudaano toontunna yeno tuu nyinn likirii na lakir na ni, naan jiin senn li sinsetboor. Nna bannue ki bi din gaar likirii bonchiann.

¹² Kpanbar na nan Jehoyada din tuu jii likirii na ki tur binba gorii Yenjiantu nasaakak na nammue, ki bin joon tana maateeb, nan karpintanba, nan binba kur saauk, ki bin namm Yenjiantu nasaakak na. ¹³ Toontunna na kur din tun nan ninbinmoniie, ki namm Yenjiantu nasaakak na ki tan gbenn. Ki li jen li bannu ni, ki wakii, ki kaa biiru. ¹⁴ Yenjiantu nasaakak na nammu nba gbenn yoo nba, ki salimmona nan salimpeena nba tenn na, ki bi jii tur kpanbar na nan Jehoyada, ki bi jii ki namm Yenjiantu nasaakak na senii nan bonlia nba sii be li ni.

Baa lebit Jehoyada sennii bianjinba

Jehoyada nba din be u manfoor ni yoo nba, bi din tuu mann marujo, nasaakak na boor yoo kur. ¹⁵ Jehoyada din dii bina kobik nan piintaee, ki tee nikper ki ji kpo. ¹⁶ Bi din piiu kpanbara kaat nie, ki li be Defid doo ni, kimaan toonjana

nba ki u din tun ki tur Israel teeb nan Yenjiantu n̄asaakak na paak.

¹⁷ Naan Jehoyada nba kpo yoo nba, ki Juda t̄ondamm n̄makit kpanbar Joas dudukit, ki u gaar bi maan. ¹⁸ N̄anne ki niib na nyik ki ki jiantir n̄amm Israel teeb yeejamm Yomdaano Yennu na n̄asaakak ni, n̄aan jiantir tingbana nan chicherpook Asera ninnant. Bi yanb̄omm na paake teen ki Yennu wutoor doo Juda nan Jerusalem teeb paak, ¹⁹ ki u tun sokiniinba a bin yakii namm ki bin jen u boor, n̄aan niib na lek din ȳet, ki ki gbiint. ²⁰ T̄on, Yennu Seek din sik Sekaria, wunba tee mannt̄oo Jehoyada bija na paak. U din set siaminba ki niib na saa laue, n̄aan yet a, “Ti Yomdaano Yennu boi a bee teen ki i ki sak u sennii, ki baat nan biiru i m̄on paakii. I nyik̄oe, ki u mun nyiki.” ²¹ Kpanbar Joas din lor nan niib nae, ki bi piak biir Sekaria. Ki kpanbar na tan tur yaak, ki niib na jaat Sekaria tana, Yenjiantu n̄asaakak na dindonjouk ni, ki kpiu. ²² Kpanbar Joas din tamm Sekaria baa Jehoyada toonjana nba ki u din tun ki tur̄o nawa, n̄aan te ki bi kp̄ii Sekaria. Sekaria nba kpenn yoo nba, ki u yet a, “Yennu n la yaa tun linba na, ki dat i tuba.”

Bianjinba ki Joas naan gbenn

²³ Piar nba piat yoo nba, ki Siria kunk̄onk̄onna lek Juda nan Jerusalem teeb, ki kp̄ii t̄ondamm na kur, ki jii m̄okint bonchiann ki saan nann Damaskus.

²⁴ Siria kunk̄onk̄onna na din waar, n̄aan Yennu-e din te ki bi nyann Juda kunk̄onk̄onna

nba yab na, kimaan Juda teeb din yê bi yeejamm Yomdaano Yennu-wa. Linba na paake te ki kpanbar Joas din la tubdatu. ²⁵ Siria kunkonkonna din tan nyikin konn na, naan so Joas la dan bonbiir. U saakab banlee din bor lor u paak, ki kpiiu doonu ni, ki jiin pann, waa din kpii manntoo Jehoyada bija na paak. U din kpo, ki bi piuu Defid doo ni, naan bi din ki piuu kpanbara kaat ni kaa. ²⁶ Binba din lor u paak na din tee Sabab, ki u naa tee Simeaf ki nyii Amonn booru ni, nan Jehosabad, ki u naa tee Simrif, ki nyii Moab booru ni. ²⁷ Makperii na kur be kpanbara barkperii gbouj ni, ki tee kpanbar Joas bonjai labaar, nan Yennu sokiniinba maan nba kur pak ki jiin Joas po, nan bianjinba ki u namm maa Yenjiantu nasaakak. Li poor po ki u bija Amasia set u seenu ni ki dii naan.

25

Ki jiin Juda kpanbar Amasia po (2 Kpanbara 14.2-6)

¹ Amasia din tee bina piinlee nan nanjnmue ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piinlee nan nanyia. U naa din tee Jehoadinn-e ki nyii Jerusalem. ² Amasia din tuun linba nan ki teen Yennu, naan u din ki jii u par kur ki tur Yennu. ³ Amasia nba din kar u naan kok paak ki la pan ki gbenn yoo nba, ki u soor saakab nba din kpii u baa na, ki kpiib. ⁴ U din ki kpii bi waas, naan tun bianjinba ki Yennu senn, ki li be Moses sennu gbouj ni na a, "Bi daa kpi bibaa, u bik toonbiit

paaki, ki bia daa kpi bik, u baa toonbiit paaki; niro saa kpo toonbiit nba ki u moŋ tun na paake.”

Bianjinba tɔb faa Edom teeb
(2 Kpanbara 14.7)

⁵ Ki kpanbar Amasia tikir Juda booru nan Benjamins booru jab kur, ki taamm, ki bi tee kunkɔnkɔnna koonn koonn, nan baa nyii bi naakuut ni bianjinba na. U din gann saakab ki bi gorii koonn koonn, siab tee jab tusir tusir, ki leeb gorii jab kobik kobik. Niib na din tee binba dii bina piinlee-lee koo ki gar nnae, ki bi taan ki tee jab tusaa kobii ŋantaa. Bi din tee kunkɔnkɔnna nba ki bi gannib, ki bi teen siir nan tɔbe. Bi din tumii ki mi kpana nan naagbankɔŋa dianu.

⁶ U bia din saan jɔɔn Israel kunkɔnkɔnna tusaa kobik ki pukin, ki pa salimpeena ki li kpaiu tee nan karwanta baajii piinna na bi paak. ⁷ Ŋaan ki Yennu sɔkinii sɔɔ saan kpanbar na boor ki yetɔ a, “Chanbaa, a daa jikit Israel kunkɔnkɔnna na ki saa nammi. Yennu ki be nan kunkɔnkɔnna nba nyii niigaŋ po yent ni na. ⁸ A sii dukii nan bi saa taan a po ki a la paŋ tɔb ni, ŋaan Yennu-e mɔk yiikoo ki te ki niro laat nyannu, ki bia kɔŋit, ki u saa te ki a datai na n nyanna.”

⁹ Ki Amasia boi Yennu sɔkinii na a, “Ŋaan salimpeena nba ki n dɔŋ pa Israel teeb paak na?”

Ki Yennu sɔkinii na jiin a, “Yennu saa fit pa jiina ki lin gar nna.” ¹⁰ Ŋanne Amasia yet kunkɔnkɔnna nba ki u jɔɔmm na, a bii kun. Linba na paak ki bi ŋmat kun, ŋaan ki bi wutoa doo bonbiir Juda teeb paak.

¹¹ Amasia din chee par ki jii u kunkonkonna ki saan namm Yaarin Baauk ni. Leŋe ki bi saa kon ki kp̄ii Edom kunkonkonna tusaa piik, ¹² ki bia soor siab foot tusaa piik, ki doo namm j̄oor nba be Sela doo ni na, ki saa tutib ki sikin j̄oyirin, ki bi baa tana paak ki kpo.

¹³ Yoo nba na paak, ki Israel kunkonkonna nba ki Amasia bo ki sak ki bi lak̄in saan t̄ob na lek Juda teeb doi nba be Samaria nan Bef Horonn sinsuuk ni na, ki kp̄ii niib tusaa ŋantaa, ŋaan fat m̄okint bonchiann.

¹⁴ Amasia nba kon nyann Edom teeb ki jen yoo nba, ki u jen nan bi yenbis, ki bir ki jiantirib, ki bia jokit bonnunubit ki teemm. ¹⁵ Linba nae din donn Yennu wutoor. Li paak, ki u tun u s̄okinii, Amasia boor, ki s̄okinii na saa boio a, “Bee teen ki a jiantir yennii nba bo ki fit tinn bi t̄ioŋ niib a nuu ni na?”

¹⁶ Ki Amasia jiin yiama ki yet a, “Bia yooe ki ti jiia ki a tee kpanbar kpaant̄oo? N̄minin, nna-i kaa, n saa te ki bin kp̄ia.”

Ki s̄okinii na tan ŋmint na, ŋaan yet a, “M̄otana, n ji mi nan Yennu lor a wun biirae, kimaan faa tun linba na, ki bia ȳet n kpaanii na.”

Bianj̄inba t̄ob faa Israel teeb

(2 Kpanbara 14.8-20)

¹⁷ Juda kpanbar Amasia nan u saakab din lor konn nan Israel teeb. U din tun toomiie Israel kpanbar Jehoas boor, wunba din tee Jehoahas bija, ŋaan tee Jehu yaabonn na. Amasia din f̄oo konf̄oot, ki loon bin kon. ¹⁸ Ki Jehoas jiin m̄omaan na ki tur Amasia a, “Sian yoo dinn ki Lebanonn kunkona ni kunkoŋ tun toonii kpek

boor, ki yet a, 'Jiin a bipoo ki tur n bija, ki wun kɔɔnɔ.' Ki muuk ni bonkobuk gaar ki ŋmaa kunkonɔ na ki bir tinj ni. ¹⁹ Motana, Amasia, fine dont a mɔŋ nan a kɔn nyann Edom teeb na, ŋaan n kpaana nan a biar kii be ŋaak ni. Bee teen ki a kpaan daamii nba saa baar nan biiru fin nan a niib paaki?"

²⁰ Ŋaan ki Amasia yêt ki ki gbiint turɔ. Li din tee Yennu lore nan Amasia n la biiru, kimaan waa din jiantir Edom teeb yenbis na paak.

²¹ Nanne Israel kpanbar Jehoas din saan tɔb ki kɔn nan Juda kpanbar Amasia. Bi din took leeb Bef Semes-e ki li be Juda tinj ni. ²² Bi din nyann Juda kunkɔnkɔnna, ki bi chiar kun bi ŋei ni. ²³ Kpanbar Jehoas din soor Amasia ki saan nano Jerusalem, ki saa bet doo na jonn nba nyii Efraim Tammɔb boor, ki saa tuu Lotik Tammɔb boor na, ki li fɔkint teen nan taakaabii kobii ŋanlee nawa. ²⁴ U din jii salimmɔna nan salimpeena nba kur be Yenjiantu ŋasaakak na ni, nan ŋasaakak maŋ ni bona nba ki Obed Edom yaaboona din guu na, nan kpanbar ŋaak mɔkint, ki bia soor siab ki kun namm Samaria.

²⁵ Israel kpanbar Jehoas kuun poorpo, ki Juda kpanbar Amasia be u manfoor ni bina piik nan ŋanŋmu. ²⁶ Toonlia nba kur pukin ki Amasia tun, laa nyii u naan pinpiik ki saa tuu li joontu, li sɔb be Juda nan Israel kpanbara barkperii gbouŋ ni. ²⁷ Laa nyii sakir nba ni ki Amasia din yêt Yennu jiantii na, bi din lor lorbiiuk u paak, Jerusalem doo ni. U din chiar saan Lakis, ŋaan u datai na lek din wei ki saa kpiiu leŋa. ²⁸ Bi din paan u gbanant taamm paake, ki jiiu saan nano

Jerusalem, ki saa piiu kpanbara kaat ni, ki li be Defid doo ni.

26

*Ki jiin Juda kpanbar Yusia po
(2 Kpanbara 14.21-22; 15.1-7)*

¹ Tɔn, Juda niib kur din gann Yusia-e, wunba tee binpiik nan ŋanloob bik, ki dinnɔ naan, ki u set u baa seenu ni. ² (Amasia kuun poor poe ki Yusia fat Elaf, ki ŋamm maa doo maŋ.)

³ Yusia din tee bina piik nan ŋanloobe ki dii naan, ki kar Jerusalem bina piinŋmu nan ŋanlee. U naa din tee Jekolia-e, ki nyii Jerusalem.

⁴ Yusia din tun linba ŋan, ki li penn Yennu par, nan u baa Amasia nba din tun bianŋinba na. ⁵ Yoo nba ki Sekaria din be ki wannɔ ki jiin Yenweiu po na, ki u waa Yennu fanu, ki Yennu teen piisin u paak.

⁶ Yusia din faa tɔb nan Filistia teeb, ki bet doi nba na joona: li doie tee Gaaf nan Jamnia nan Asdod. U din maa doi nba ki joona lintir na ki kpian Asdod nan Filistia dolia. ⁷ Yennu din sommɔ ki u fit nyann Filistia teeb, nan Arab teeb nba kɔɔ Gur Baal na, nan Meun teeb na. ⁸ Amonn teeb din baar nan bi jiaun ki tur Yusia, ki u la paŋ bonchiann ki li te ki u sann mɔɔnt ki saa baar Ijipt gbaa.

⁹ Yusia din maa difoot Jerusalem doo ni, ki li be Lɔtik Tammɔb boor nan Baauk Tammɔb boor, nan siaminba ki joonn na gɔnt. ¹⁰ U bia din maa difoot kunkoouk paak, ki bia lukir gbeet bonchiann, kimaan u din mɔk bonkob-burun, ki bi be yonbaa po, kunkonbis ni nan paanu ni.

Waa din loon kpaab maan na paake teen ki u din chekint niib na, a bii buur tilontii, kunkona tiŋ na ni, kii ko tiniŋ nba mɔk koorin na ni.

¹¹ Nɔɔ Yusia din mɔk kunkɔnkɔnna nba mi kɔnn fanu, ki teen siir nan tɔb. Bi gbansɔbira din tee Jeyel nan Maaseya, ŋamme din dia bi kann gbouŋ, ki Hanania, wunba din tee kpanbar ŋaasaakab na yenɔ, tee bi saakɔɔ. ¹² Niib nba din tee ŋei saakab ki gorii kunkɔnkɔnna na din tee tusaa ŋanlee nan kobii ŋanloob. ¹³ Kunkɔnkɔnna nba ki ŋei saakab goriib na din tee tusaa kobii ŋantaa nan tusaa ŋanlore nan kobii ŋanŋmu, ki tee kunkɔnkɔnna nba saa fit taan kpanbar po ki kɔn nan u datai. ¹⁴ Kpanbar Yusia din tur u kunkɔnkɔnna naagbankɔŋa, nan kpana, nan kutfokirii, nan tɔb liatgbakita, nan torbana nan peenii, nan naaluubuk tana. ¹⁵ Ki saauk damm nba be Jerusalem doo ni ŋamm jatiat nba ki niro sii fit be difoot paak, nan doo na joona gungɔnt paak, ki dia tɔ peenii, ki bia jaat tangbeŋa. U sann din mɔont tiŋ na kur po, ki u ŋamm la paŋ, kimaan sommir nba ki u la Yennu boor na paak.

Bianŋinba ki Yusia la tubdatu, u dont-n-mɔŋ paak

¹⁶ Yoo nba ki Yusia la paŋ na, ki u donn u mɔŋ, ki Yennu sikinɔ. U din yɛt Yennu mɔb, ki kɔɔ Yenjiantu ŋasaakak na ni ki joo bonnunubit maruŋ binbintir na paak. ¹⁷ Ki Yennu manntɔɔ Asaria, nan mannteeb banniin, binba paar ki bia mɔk para na wei kpanbar na poor, ¹⁸ a bin gɔɔrɔ. Bi din yetɔ a, “Yusia, a ki mɔk yiikoo nan fin joo

bonnunubit ki tur Yennu, see mannteeb nba nyii Aaronn maaru ni na, n̄amme ki Yennu n̄ammib a bii tuun nna. Seetir kasii boor nna. A tun biir ti Yomdaano Yennu-wa, ki a ji kan ban la u piisin.”

¹⁹ Ki Yusia see Yenjiantu n̄asaakak na ni, ki kpia bonnunubit binbintir na, ki dia sipiak a wun joo bonnunubit. U wutoor din doo mannteeb na paak, ki li taakpaak ni, ki gbanant paak yiaryoonn soor u yugbiar. ²⁰ Asaria nan mannteeb na ji biar see ki gorii kpanbar na yugbiar, ki janmaanii m̄okib. Bi din mukiso a wun nyi Yenjiantu n̄asaakak na ni, ki u m̄on̄ koor a wun nyi, kimaan Yennu dat u tubira.

²¹ Kpanbar Yusia yiaru na paak, ki u din be jakint ni nan u kuun. U ji din ki fit k̄oo Yenjiantu n̄asaakak na ni. U din be u m̄on̄ n̄aak nie, ki ki tuun siar, n̄aan ki u bija Jotam dia digbann na.

²² Yennu sokinii Aisaya, wunba tee Amos bija na, din sob linba kur ki kpanbar Yusia tun yoo nba ki u kar naan kok paak na. ²³ Yusia din kpo, ki bi piiu baa din pii kpanbara tin̄ nba na nie, kimaan u yiaryoonn na paak ki bi din ki fit piiu kpanbara kaat ni. Ki u bija Jotam set u seenu ni ki dii naan.

27

Ki j̄in Juda kpanbar Jotam po (2 Kpanbara 15.32-38)

¹ Jotam din tee bina piinlee nan n̄an̄nmue ki dii naan, ki kar Jerusalem bina piik nan n̄an̄loob. U naa sanne din tee Jerusa, ki u tee Sadok bipoo.

² Jotam din tun linba n̄an ki tur Yennu nan u baa Yusia nba din tun bian̄inba na. N̄oo n̄arin din ki

koo Yenjiantu nasaakak ni ki joo bonnunubiti. Niib na narin lek din namii ki tuun toonbiite.

³ Jotam din namm maa Yenjiantu nasaakak niigan po tammob, ki bia tun toongbenir ki namm Jerusalem bokir nba ki bi yi Ofel na jonn paak, ⁴ ki maa doi Juda kunkona paak, ki maa jonnfoot nan difoot muuk ni. ⁵ Njoo Jotam bia din kon nan Amonn kpanbar nan u kunkonkonna ki nyannib, ki miab ki bi pa jiaun ki teeno, ki saa tuu bina nantaa. Amonn teeb din pa salimpeena ki li kpaiu teen nan karwanta baajii piinna na, nan boroboro dii baajii tusaa piinlee nan nannmu, nan dimonii baajii tusaa piinlee nan nannmu. ⁶ Jotam din laat pan ki pukii, kimaan u din gaar u Yomdaano Yennu maan fanu. ⁷ Bonlia nba pukin Jotam naan yoo, ki tee u tobii nan toonlia nba ki u din tun, li sob ki be Israel nan Juda kpanbara barkperii gboun ni. ⁸ Jotam din tee bina piinlee nan nannmue ki dii naan, ki kar Jerusalem bina piik nan nanloob. ⁹ Jotam din kpo, ki bi piii Defid doo ni, ki u bija Ahas set u seenu ni ki dii naan.

28

Ki jiiin Juda kpanbar Ahas po (2 Kpanbara 16.1-4)

¹ Ahas din tee bina piinlee-e ki dii naan, ki kar Jerusalem ki dia Juda tin bina piik nan nanloob. U din ki gaar u yeeja Defid binben, nnaan tuun linba ki nan, ki biir Yennu, ² ki gaar Israel kpanbara binben, ki namm kutyenbis ki li tee Baal ninnaun, ³ ki jokin bonnunubit, Hinom

baauk ni, ki bia fit jikit u tiɔŋ bonjai ki mann mujoonu maruŋ ki teen tingbana, ki tokii niib nba ki Yennu ber nyinnib tiŋ nba ni ki Israel teeb kɔɔ na binbeŋ. ⁴ Ahas din mann maruŋ, ki jokin bonnunubit tingbanjiantboa, nan kunkona paak, nan tiinii nyaka.

Bianjinba ki Siria teeb nan Israel teeb faa Juda teeb tɔb

(2 Kpanbara 16.5)

⁵⁻⁶ Kpanbar Ahas nba din tun yanbɔmm na paake ki u Yomdaano Yennu te ki Siria kpanbar kɔn nyanno, ki soor Juda teeb bonchiann ki saan namm Damaskus, ki teemm yommii. Yennu bia din te Israel kpanbar Peka, wunba tee Remalia bija na, kɔn nyann Ahas, ki kpil Juda kunkɔnkɔnna tusaa kobik nan tusaa piinlee, dayenkɔɔ ni. Bi yeejamm Yomdaano Yennu-e din te linba na baarib, kimaan Juda teeb na din nyik Yennu jiantiiwa. ⁷ Israel kunkɔnkɔnno nba ki bi yiu Sikri na din kpil Ahas bija Maaseya, nan kpanbar ŋaasaakɔɔ nba tee Asrikam, nan Elkana, wunba waa paa kpanbar paak na. ⁸ Juda teeb na lek din tee Israel nikpiimme, ŋaan ki Israel kunkɔnkɔnna din soor bi poob nan bi waas tusaa kobii ŋanlee, ki teemm yommii, ki jiiib pukin bona bonchiann nba ki bi fat na po, ki saan namm Samaria.

Ki jiiin Yennu sɔkinii Oded po

⁹ Yennu sɔkinii din be ki bi yiu Oded, ki u kɔɔ Samaria doo ni. U din chet Israel kunkɔnkɔnna nba ŋmat kun Samaria nan Juda teeb nba tee yommii na, ki bi yaa bin kɔɔ doo ni, ki u yetib

a, “I yeejamm Yomdaano Yennu donn wutoor Juda teeb paak, ki te ki i kon nyannib, n̄aan u ji tan la yaa kpiib bonchiann bian̄inbawa. ¹⁰ Ki m̄otana ki i bia loon yin jii Jerusalem nan Juda jab nan poob ki teemm i yommii. I ki mi nan i mun bia tun biite na ki biir i Yomdaano Yennu-u? ¹¹ Gbiintir! Yommii nba na tee i ninjamm nan i niipoobe. N̄aant ki bii saa, nna-i kaa, Yennu saa donn wutoor ki dat i tuba-a.”

¹² N̄anne ki Israel t̄oondamm banna nba nyii Efraim booru ni, ki tee Asaria, ki u tee Jehohanann bija, nan Berekia, ki u tee Mesilemof bija, nan Jehiskia, ki u tee Salum bija, nan Amasa, ki u tee Hadlai bija na, mun bia din ki sak linba ki kunk̄onk̄onna tun na. ¹³ Bi din yet a, “I daa baat nan yommii na doo na ni. Ti tun biir Yennu ki n̄aan ki u wutoor doo ti paak, ki li jaŋ nan wun dat ti tubawa; m̄otana i loon yin tun biite ki pukin ti tubdatu.” ¹⁴ N̄anne ki kunk̄onk̄onna na jii yommii nan bona nba ki bi fat na, ki tur niib na nan bi saakab. ¹⁵ Bi din gann jab banna na, a bii teen yommii na liant ki lii nyi bona nba ki bi fat na ni. Bi din turib liant nan taasaat, ki bi lia ki bia piir, ki turib jeet nan nyun, ki bi di gboot, ki turib olif tiinii kpan ki bi maant bi fiat. Binba din baŋ ki kan fit somm na, bi din jakimm bonii paake, ki jii yommii na kur ki n̄mat namm Jeriko, ki li be Juda teeb yent ni, ki tee kaatii doo. N̄anne ki Israel teeb na jii din n̄mat kun Samaria.

*Bian̄inba ki kpanbar Ahas boi Asiria teeb
sommir po
(2 Kpanbara 16.7-9)*

16-17 Edom teeb din lek Juda teebe ki soor bi niib ki teemm yommii. Nanne kpanbar Ahas din boi Asiria kpanbar Tiglaf Pileses a wun sommo. 18 Li yoo ki Filistia teeb lek doi nba be yonbaa po kunkonbis paak, nan Juda niidiitu po yakir na. Bi din fat doi nba na: nanne tee Bef Semes nan Aijalonn nan Gederof, ki bia fat Soko nan Timna nan Gimso doi nan bi digbanbis, ki kar lej, ki li teen bi doi. 19 Juda kpanbar Ahas nba din ton nan u niib, ki bia yet Yennu sennii na paake ki Yennu te daamii baar Juda teeb paak. 20 Ki Asiria kpanbar Tiglaf Pileses nba bo saa somm kpanbar Ahas na, ki u nmat u paak nan daamii. 21 Nanne kpanbar Ahas nyinn salima nba be Yenjiantu nasaakak ni na, nan salima nba be naan naak, nan salima nba be niib na saakab nei ni na, ki jii tur Asiria kpanbar, naan linba na lek din ki sommo.

Ki jiiin kpanbar Ahas yanbomm po

22 Yoo nba ki kpanbar Ahas daamii din pukin na, naan u lek din namii tuun biite ki teen Yennu. 23 U din mann maruŋ ki tur Siria tingbana nba din nyanno na, ki u yet a, “Siria teeb tingbana nba sommit Siria kpanbara na, mi-i munii mann maruŋ ki turibi, bi saa sommima,” naan linba nae din sikin ɲoo nan Israel teeb tin ni. 24 Ahas bia din taan Yenjiantu nasaakak kasii bona kur ki yeer yeer, ki kpar li gana, ki bia maa tingbana binbinta sonjokpinii, Jerusalem doo kur po, 25 ki maa tingbanjiantboa Juda digbangbenja ni, nan digbanbis kur ni, siaminba ki bonnunubit sii jokin ki teen siab yennii. U din tun linba nae, ki

li te u yeejamm Yomdaano Yennu donn wutoor u paak.

²⁶ Toonlia nba ki u din tun u naan yoo, laa nyii u pinpiik ki tan tuu li joontu, sob ki be Juda nan Israel kpanbara barkperii gboun ni. ²⁷ Kpanbar Ahas din kpo, ki bi piuu Jerusalem, naan bi din ki piuu kpanbara kaat ni. Ki u bija Hesehia set u seenu ni ki dii naan.

29

Ki jiin Juda kpanbar Hesehia po (2 Kpanbara 18.1-3)

¹ Hesehia din tee bina piinlee nan nanɲmue, ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piinlee nan nanyia. U naa sanne din tee Abija, ki tee Sekaria bipoo. ² Hesehia din tun linba nan ki penn Yennu par, nan u yeeja kpanbar Defid nba din tun bianjinba na.

Ki jiin Yenjiantu nasaakak na nammu po

³ Binn na ni sinsinn nmaarik nba Hesehia din dii naan na, u din namm loot Yenjiantu nasaakak tammɔie ki nammir. ⁴ U din taan mannteeb nan Liifai teebe, Yenjiantu nasaakak yondo po dindonjouk na ni ki pak namm, ⁵ ki yet a, "Liifai teebe, gbiintir man, ii namm i moɲ ki bia namm i yeejamm Yomdaano Yennu nasaakak na motana, ki nyinn bona nba kur mok biit ki be nasaakak na ni. ⁶ Ti yeejamm din ki wei ti Yomdaano Yennu, naan tun linba ki nan ki biir u par. Bi din nyikoe, ki lek bi numm, ki tur kpinkpaar siaminba ki bi jiantiro na. ⁷ Bi din loon nasaakak na tammɔie, ki bia kpeen fita

na, ki ji ki jokin bonnunubit na, ki bia ki jokin maruŋ Yenpiinii na, ŋamm Israel teeb Yenjiantu ŋasaakak na ni. ⁸ Li paak, ki Yennu wutoor doo Juda nan Jerusalem teeb paak, ki waa tun linba ki turib jek soo kur ki koomm janmaanii, ki i mi linba na fanu. ⁹ Bi din kp̄ii ti yeejamm tob ni, ŋaan soor ti poob nan waas ki teemm yommii.

¹⁰ “Mɔtana, n ji loon mii mɔk mɔlor nan timm Israel teeb Yomdaano Yennu-e, ki lin te ki u daa dont wutoor nanti. ¹¹ N waas, i daa biir yoo jikii. Yimme ki Yennu gann, a yii jokin bonnunubit kii teeno, kii bia kii ŋmakitir niib ki bii jiantiro.”

¹²⁻¹⁴ Liifai teeb nae din be toona maŋ ni:

Binba nyii Kohaf naakuuk ni tee Mahaf, ki u tee Amasai bija,

nan Joel, ki u mun tee Asaria bija.

Binba nyii Merari naakuuk ni tee Kis, ki u tee Abdi bija,

nan Asaria ki u mun tee Jehalelel bija.

Binba nyii Gersonn naakuuk ni tee Joa, ki u tee Sima bija,

nan Edenn, ki u mun tee Joa bija.

Binba nyii Elisafann naakuuk ni tee Simri nan Jewel.

Binba nyii Asaf naakuuk ni tee Sekaria nan Matania.

Binba nyii Hemann naakuut ni tee Jehuel nan Simej.

Binba nyii Jedutunn naakuuk ni tee Semaya nan Yusiel.

¹⁵ Jab nba nae din yiin bi ninjamm Liifai teeb, ki bi kur ŋamm bi moŋ. Bi din koo Yenjiantu ŋasaakak na ni ki ŋammir, nan kpanbar nba

yetib, ki li tee Yennu sennu nba wann bianjinba na. ¹⁶ Mannteeb na din koo Yenjiantu nasaakak na nie a bin nammir. Bi din nyinn bona nba kur be nasaakak na ni ki ki teen kasii, ki bir dindoun ni. Ki Liifai teeb na nyinn li kur doo na kpin, ki lu Kidronn baauk ni.

¹⁷ Bi din piin ki namii nmaasinsinn pinpiik daare, ki li tan baat daananniin daar na, ki bi namm jiantu nasaakak, nan li tammokookir niwa, ki bia jii daananniin ki namm tun nasaakak na ook ni. Ki nmaarik na daapiik nan nanloob daar, ki bi gbenn nasaakak na nammu toonn.

Baa jii jiantu nasaakak na ki jiin tur Yennu bianjinba

¹⁸ Liifai teeb na din saan nan mōmaan nae ki wann kpanbar Heskia a, “Ti namm Yenjiantu nasaakak na ki gbenna, li binbintir nba ki bi sii jokin maruŋ Yenpiinii, nan li bona kur, nan teebul nba ki bi sii paa kasii boroboro, nan li bona kur. ¹⁹ Ti bia namm koon bona nba ki kpanbar Ahas din nyinnir yoo nba ki u din ki waa Yennu na, ti namm jiin tur Yennu-wa. Li kur be Yennu maruŋ binbintir na toonn.”

²⁰ Laa yent sanyapob ni, ki kpanbar Heskia taan doo na toondamm kur, ki bi saan Yenjiantu nasaakak na ni. ²¹ Bi din baar nan naajai banlore-e, nan pejai banlore, nan pegana banlore, nan bujai banlore, a bin mann maruŋ ki lin nyinn kpanbar naaniib biit nan Juda teeb biit, ki bia namm nasaakak na. Kpanbar na din yet mannteeb nba tee Aarōnn yaaboona na, a bin jii bonkobit na ki mann maruŋ, binbintir na paak.

²² Mannteeb na din kp̄ii naajai nae sinsinn, ki wei paan pejai, ki joont pegana na, ki jii maruŋ na kur s̄on, ki mii binbintir na paak, ²³ ki tan joont jii bujai nba saa nyinn biit na, ki saan nann kpanbar na boor, nan niib na boor, ki bi paan bi nii buunii na paak. ²⁴ Mannteeb na ji din kp̄ii buunii nae, ki kpaar bi s̄on m̄oon binbintir na paak, ki li tee maruŋ nba saa nyinn niib na biit, kimaan kpanbar na din senn nan bin mann mujoonu maruŋ, nan yanb̄omm maruŋ, ki lii tee Israel teeb kur paak.

²⁵ Kpanbar na din wei sennu nba ki Yennu tur u s̄okinii Gaad nan u s̄okinii Natann, ki bi din wann kpanbar Defid nae, ki senn Liifai teeb ŋasaakak na ni, ki bi dia naatuna nan duunii nan k̄ona. ²⁶ Bonmum̄oot nae, ki kpanbar Defid din te ki bi dia jiantir Yennu. Mannteeb mun bia din be leŋ nan bi naatuna. ²⁷ Hesekia din tur m̄ob a bin mann mujoonu Yenpiinii maruŋ binbintir na paak. Yoo nba ki maruŋ na piin na, ki yanyinna mun yiin yanii, ki naatunpebira peeb naatuna, ki bi bia faa bonfifaat ki dontir Yennu. ²⁸ Ki binba kur be leŋ taan ki jiantir Yennu, ki bia yiin yanii, ki bonfifaat kur faa tee-e nan maruŋ na nba tan dii muu boont. ²⁹ Ŋanne ki Hesekia nan niib na kur gbaan tiŋ ni ki jiantir Yennu. ³⁰ Kpanbar Hesekia nan u saakab din yet Liifai teeb a bii yiin kii dontir Yennu, donta yanii nba ki kpanbar Defid nan Yennu s̄okinii Asaf din s̄ob na. Ki s̄oo kur yiin nan kp̄inkpamjaann, ki gbaa tiŋ ni ŋaan jiantir Yennu.

³¹ Ki Hesekia yet niib na a, “M̄otana nba ki i

ji ɲamm i mɔŋ ki yeen na, baat nan marint nan niipoturu piinii ki tur Yennu.” Niib na din sak ki baar nan marint nan niipoturu Yenpiinii, ki siab jii bi yanboot ki baar nan mujoonu Yenpiinii ki pukin. ³² Bi din baar nan naajai piinlore, nan pei kobik, nan pegana kobii ɲanlee, ki li tee mujoonu piinii ki teen Yennu. ³³ Niib na bia din baar nan naajai kobii ɲanloob, nan pei tusaa ɲantaa, a bin mann maruŋ, ki bin di. ³⁴ Mannteeb nba din ki yab ki saa fit kot bonkobit na kur na, ki Liifai teeb sommib ki bi tun bi toona ki gbenn, ki soɔ ki mannteeb mun ɲamm bi mɔŋ ki pukina. Liifai teeb na nunii din tuu mɔŋ bi mɔŋ ɲammu paak ki gar mannteeb nunii nba mɔŋ bianɲinba. ³⁵ Yenpiinii nba din tuu jokin li kur muu na, li din tee mannteeb toonne nan bin joo marint maŋ muu, nan kpapana nba saa nyi nant nba ki niib saa ɲman na ni, ki bia kpaar daan nba ki bi baar nann ki pukin mujoonu Yenpiinii na po ki mɔŋ.

Nna bannue ki Yenjiantu ɲasaakak ni jiantii ɲamm fiir. ³⁶ Kpanbar Hesekia nan niib na din mok parpeenn, kimaan Yennu nba sommib ki bi tun linba na yian yian na paak.

30

Ki jiin yukitgar jaamm siir teenu po

¹⁻³ Niib na din ki fit dii yukitgar* tiaru jaamm ɲmaasinsinn nba tee li sakir na ni, kimaan mannteeb nba din ɲamm bi mɔŋ li yoo din

* **30:1-3** 30.1 Yennu malaka din kpai Ijipt teeb bijakpera, ɲaan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

waar, ki niib bia din ki taan Jerusalem ki yabi. Li paak ki kpanbar Hesehia nan u saakab, nan Jerusalem doo ni niib kur lor nan bin di jaamm na nmaarii njanlee ni, ki kpanbar na tun toonii ki wann Israel nan Juda niib kur. U din kpaa numm Efraim nan Manase booru yentnba paake, ki turib gbant, a bin baar Yenjiantu nasaakak ni, ki di Yukitgar tiaru jaamm, ki baakit namm Israel teeb Yomdaano Yennu. ⁴ Ki kpanbar nan niib na mok parpeenn nan bi lor na. ⁵ Nanne ki bi yiin Israel booru kur, laa nyii Dann yent ki li be niigan po, ki saan tuu Beerseba ki li mun be niidiitu po, a bin baar Jerusalem, kii yab ki gar baa tuu taant bianjinba na, ki di Yukitgar tiaru jaamm, nan sennu nba tee bianjinba na. ⁶ Kpanbar na nan u saakab din tur mob, ki bi lin Israel nan Juda tinj kur po nan gbant, ki baantib ki yet a:

“Israel teeb, yimm nba nyii Asiria nikpinu na ni na, motana jenin man Yennu nba tee Abraham nan Aisak nan Jakob Yomdaano na boor, ki u saa jen i boor. ⁷ I daa tee nan i yeejamm nan i nileeb Israel teeb nba tee na, binba din nyik bi Yomdaano Yennu na. U din dat bi tuba bonbiir nan yaa laat bianjinba na. ⁸ I daa tee tubkangbata nan baa din tee bianjinba na, njan ii saak Yennu mob. Baat man Yenjiantu nasaakak nba be Jerusalem na ni, linba ki i Yomdaano Yennu teen kasii yaayoo siiyoo, ki jianto, ki u wutoor ji daa do i paaki. ⁹ Li-i tee ki i baar Yennu boori, nann niib nba jii i nikpiimm ki yaat namm ki teemm yommii na, bi sii mok ninbatinu namm, ki njan bin kun bi doo ni. I Yomdaano Yennu

mok burchint nan ninbatinu, ki li-i tee ki i baar u boori, u saa gaariwa.”

¹⁰ Toonii na din saan doi nba kur be Efraim nan Manase booru yent ni na, ki saan dian niigan po booru nba tee Sebulunn na, n̄aan niib na din tuu laabe ki sarikitib, ¹¹ n̄aan siab lek din nyii Aser nan Manase nan Sebulunn booru ni, ki sikiin bi m̄oŋ ki saan Jerusalem-a. ¹² Yennu bia din maan Juda teeb para, ki te bi mok m̄otaauk ki saak u m̄ob, ki bia gaan kpanbar nan u saakab na maan.

Ki jiin Yukitgar tiaru jaamm dinu po

¹³ Niib din yab bonchiann ki taan Jerusalem n̄maarii n̄anlee ni, a bin di boroboro nba kaa datin na jaamm. ¹⁴ Bi din nyinn tingbann marint binbinta kur nba be Jerusalem, ki bi din tuu mann maruŋ ki bia jokin bonnunubit li paak ki teen tingbana na, ki lu Kidronn baauk ni. ¹⁵ Ki li n̄maarik dapiik nan n̄anna daar, ki bi kp̄ii pegana nba tee Yukitgar tiaru maruŋ yar, ki mannteeb nan Liifai teeb nba be jakint ni na dii fei bonchiann, ki ji din n̄amm bi m̄oŋ ki saa fit mann mujoonu maruŋ, Yenjiantu n̄asaakak na ni. ¹⁶ Bi din set bi sinsetboa Yenjiantu n̄asaakak na ni, nan bianinba ki Yennu niro Moses sennu gbouŋ wann na. Liifai teeb na din jii maruŋ na son ki tur mannteeb, ki bi m̄ii m̄ii binbintir na paak. ¹⁷ Niib na bonchiann nba din be jakint ni, ki ki fit kp̄ii Yukitgar tiaru jaamm pegana na, ki Liifai teeb din sommib ki kp̄ii pegana na ki tur Yennu. ¹⁸ Niburuŋ na ni siab nba tee Efraim booru, nan Manase booru, nan Isakar booru, nan Sebulunn booru na, din ki n̄amm bi m̄oŋ

fanu nan sennu nba wann bianjinba na, ɲaan dii Yukitgar jaamm na, ki Hesehia miar Yennu bi paak ki yet a, ¹⁹ “Yennu nba tee ti yeejamm Yomdaano, fin nba tee ɲant daano na, nyikin chab damm nba jiantira nan bi para kur na, nan baa lek be jakint ni na gbaa.” ²⁰ Ki Yennu gbat Hesehia miaru, ki nyik chab niib na biit, ki ki biirib. ²¹ Israel teeb nba din taan be Jerusalem na din jii daanlore ki dii boroboro nba ki mok datinj jaamm nan kpinkpammuk, ki daar n tuu daar kur ki Liifai teeb nan mannteeb tuu dont Yennu nan bi paɲ kur. ²² Hesehia din kpakitir Liifai teeb na kur, binba din jii dudukɲant ki ɲmakitir ki bi jiantir Yennu na. Bi din ji daa ɲanlore ki di jeet bokitir nba ki bi turib na, ki bia tur weinanleeb Yenpiinii, ki pak Yennu nba tee bi yeejamm Yomdaano na.

Ki jiin Yukitgar jaamm dinu munlee po

²³ Ki niib na kur lor nan bin di jaamm na daanlore ki pukin. Ki bi ɲamm jii daanlore ki dii jaamm na nan kpinkpammuk. ²⁴ Kpanbar Hesehia din tur naajai tusir nan pei tusaa ɲanlore, a niib na n kpi ki di, ki u saakab na mun bia tur naajai tusir nan pei tusaa piik. Mannteeb bonchiann din ɲamm bi moɲ ki be fanu. ²⁵ Nanne ki soɔ kur mok parpeenn; li Juda niib, nan mannteeb, nan Liifai teeb, nan niib nba nyii niigan po yent, nan boorganu nba kar Israel nan Juda yent ni na. ²⁶ Jerusalem doo kur din gbee nan parpeenne, kimaan linba na booru daa ki ban teenii, laa nyii kpanbar Solomonn nba tee Defid bija na yoowa. ²⁷ Ki mannteeb nan Liifai

teeb na set ki miar Yennu piisin po niib na paak, ki bi miaru na baar u boor Yendouŋ ni, ki ɲoo Yennu gaarib.

31

Bianjinba ki Hesekia ɲamm Yenjiantii binbey

¹ Baa dii jaamm na ki gbenn yoo nba, ki Israel teeb na kur yaat saan Juda doi kur ni, ki saa yeer yeer jiantu tanchaakaa, ki choo choo chicherpook Asera ninnant na, ki bet bet maruŋ binbinta nan tingbanjiantboa. Bi din tun nnae biak Juda tiŋ kur po, nan Benjamm nan Efraim nan Manase tinii kur po. Israel teeb na nba bet bona maŋ ki gbenn, ki bi ji ɲmat kun.

² Kpanbar Hesekia din ɲamm wann mannteeb nan Liifai teeb bi toona nba tee-e, soo kur nan u toonn, a bii mann mujoonu maruŋ, nan weinan-leebe maruŋ kii jiantir Yennu, kii yiin yanii kii dont Yennu, kii teeno niipoouk, u ɲasaakak ni.

³ U din nyinn bonkobit, u moŋ bonkob-loi ni ki tur, a bii mann mujoonu marint, sanyiok kur nan daajoouk kur, nan linba tee foon daar maruŋ yar, nan ɲmaapaan jaamm yar, nan jaamm nba kur pukin ki sob be Yennu sennu gbouŋ ni.

⁴ Kpanbar Hesekia din yet Jerusalem teeb na, a bin baar nan Yenpiinii nba tee mannteeb nan Liifai teeb yar na ki pukin, ki lin te bin fit jii bi yoo kii be Yennu toona ni, nan sennu nba tee bianjinba na. ⁵ Mooman na nba nyii yat yoo nba, li taakpaak ni ki Israel teeb baar nan bi sinsinn jeet Yenpiinii, nan tiloona daan, nan olif tiinii kpan, nan siat, nan kpaab jeet nba be, ki bia

baar nan bona nba ki bi mək, piik ni yennkoo. ⁶ Niib nba kur din koo Juda doi ni na din baar nan bi nei nan pei, piik ni yennkoo, bi bia din baar nan piinii nba yab bonchiann, ki jii teen bi Yomdaano Yennu nuu ni. ⁷ Bi din piin piinii turu nmaarii nantaa nie, ki tan gbenn nmaarii njanlore ni. ⁸ Yoo nba ki kpanbar Hesehia nan u saakab baar ki la baa tur ki li yab bianinba na, ki bi pak Yennu, njan teen piisin Israel teeb paak. ⁹ Kpanbar Hesehia din pak nan mannteeb nan Liifai teeb piinii na po, ¹⁰ ki mannteeb yudaano Asaria nba tee Sadok yaaboonn na jii a, “Niib na nba piin ki baat nan bi piinii Yenjiantu nasaakak ni na, ti mək jeet ki di janit, ki bonchiann biat; ti di ki tent, kimaan Yennu teen piisin u niib paaka.”

¹¹ Kpanbar Hesehia din te ki bi maa jeet binbir boa, Yenjiantu nasaakak na ni, ¹² ki din koon piinii na, nan piik ni yennkoo na kur ki bir, ki li be bekir man ni. Bi din kaan Liifai nirō nba ki bi yiu Konania nae, a wuu goriir, ki te ki u baa bik Simeu paa u paak. ¹³ Liifai teeb piike din tuun bi boor: njanme tee Jehiel, nan Asasia nan Nahaf nan Asahel nan Jerimof nan Josabad nan Eliel nan Ismakia nan Mahaf nan Benaya. Kpanbar Hesehia nan mannteeb yudaano Asariae din turib toona man. ¹⁴ Liifai nirō nba ki bi yiu Kore, ki u tee Imna bija na, njoee din tee tammoguura nba be Yenjiantu nasaakak yonput po na saakoo, njoee din gorii binba gaan piinii nba ki niib teen Yennu na, ki bia gorii ki bi biitir. ¹⁵ Digbanlia nba ki mannteeb be na, Liifai siab

din be lej ki sommit Kore fanu: njamme tee Edenn nan Miniainn nan Jesua nan Semaya nan Amaria nan Sekania. Bi din biit jeet nae deede ki tur bi leeb Liifai teeb, ki li tee nan baa waa leeb paak toona ni na, ¹⁶ njan li din ki waa naakuut kaa. Bi din tur bonjai nba kur dii bina piintaa-taa, koo ki gar nna, ki tee binba tuun Yenjiantu nasaakak ni toonbooru kur nba be daar kur ni. ¹⁷ Bi din biit toona na ki tur mannteeb ki waan bi naakuute, ki Liifai teeb nba dii bina piinlee-lee koo ki gar nna, ki bi biit bi toona koonn koonn, ki waan toonbooru nba kur ki bi tuun. ¹⁸ Bi din sob bi kura sanae, nan bi poob nan waas nan bi njanib nba kur pukin, kimaan bi mun din tuu namm bi moŋewa, ki fit tun kasii toonn yoo nba kur. ¹⁹ Mannteeb nba din koo doi nba ni ki bi din biit tur Aaronn yaabona na, koo bonkobot kpinkpaar boa nba tee doi man nin yara na, bi din nyinn bisiabe, ki bi tee binba biitir jeet ki teen jab nba kur be mannteeb naakuuk ni, ki bia teen binba kur ki bi sana sob Liifai naakuut gbant ni na.

²⁰ Kpanbar Hesekia din tun linba nan, Juda tin kur po, ki li gboo u Yomdaano Yennu numm.

²¹ Linba kur ki u din tun Yenjiantu nasaakak na ni, u din mok mosaku nan Yennu sennu nan wannu. U din waa Yennu-e ki tuun nan u par kur. Li paak ki u din tun laat nyannu.

32

Asiria teeb nba yaa bin lek Jerusalem teeb bianinba

(2 Kpanbara 18.13-37; 19.14-19, 35-37; Aisaya

36.1-22; 37.8-38)

¹ Kpanbar Hesehia nba lek din tun linba nan u par kur ki tur Yennu na, n̄aan ki Asiria kpanbar Senakerib saan lek Juda. U din n̄aa loon doi nba m̄ok joona ki lint na, n̄aan yet u kunk̄onk̄onna na, a bin yeer joona na ki k̄oo. ² Yoo nba ki Hesehia bann nan Senakerib loon wun bia lek Jerusalem doo na, ³⁻⁴ ki n̄oo nan u saakab lor nan bin piin nyuntona nba be doo na kpin̄, ki lin fit ḡoor Asiria teeb na, ki bi daa laat nyun, bi-i tan̄i nakin Jerusalem yoo nba. Saakab na din nyii nan niib bonchiann ki saa piin nyuntona man̄, ki li te nyun ji ki puubi. ⁵ Kpanbar na din n̄amm maa joona nba bet bet nae, ki bia n̄amm maa difoot li paak, ki bia maa nanyer po joonn, ki bia n̄amm dindenn nba ḡoor Defid doo na. U din kur kpana ki bia n̄amm naagbank̄onja bonchiann ki pukin. ⁶ U din gann kunk̄onk̄onna saakab ki bi gorii kunk̄onk̄onna na, ki te ki bi taan be doo na tamm̄ob boor, ki yetib a, ⁷ “Ii paar, ki chee i para. I daa tiin Asiria kpanbar jan̄maanii, koo kunk̄onk̄onna nba ki u diab na. Pan̄ be ti b̄okire ki gar u yar. ⁸ U m̄ok nisaarik pan̄ k̄ooe, n̄aan timm n̄arin m̄ok ti Yomdaano Yennu, ki u saa sommit ki k̄on k̄onn na ki turit.” Kpanbar na m̄omaan din chekin niib na.

⁹ Linba na poorpoe ki Asiria kpanbar Senakerib, nan u kunk̄onk̄onna na kur n̄aa lint Lakis doo, a wun lekir. Ki n̄oo Asiria kpanbar tun u saakab nan m̄omaan, a bin saan Jerusalem, ki saa wann Juda kpanbar Hesehia, nan Juda teeb nba kur be Jerusalem a: ¹⁰ “M̄omaan nba ki min Asiria kpanbar yete na: I m̄ok maalin

bee paake nan i saa biar Jerusalem ɲaan ki n kunkonkonna ɲaa lintira? ¹¹ Yoo nba ki Hesehia bo yet a i Yomdaano Yennu saa tinni ki yin nyi min Asiria kpanbar nuu ni na, u bo kpannie, ki saa te yin kpo kon nan nyunnyukuru. ¹² Hesehia tiɔŋ kaa bet Yenjiantii boa nan binbinta, ɲaan yet Juda nan Jerusalem teeb a bii jiantir kii biaki jokin bonnunubit binbint-yennkoɔ paak na-a? ¹³ I mi n yeejamm nan min nba tun linba ki tur digbanlia. Digbanlia tingbana ban nyinn bi niib min Asiria kpanbar nuu niɲa-a? ¹⁴ Bia yoee ki digbana na tingbana ban fat bi niib ti nuu ni? Bee mantik te ki i dukii nan i tingbann saa tinnini? ¹⁵ Mɔtana, i daa te ki Hesehia kpanni koo ki boonti nna mantiki. I daa teeu yada. Digbana na tingbansiar daa ki ban fat u niib Asiria kpanbar soɔ nuu ni. Li paak, i tingbann nba na kan fit fat ki nyinni ti nuu ni.”

¹⁶ Asiria doo saakab din mantik pak ki biir ti Yomdaano Yennu nan Hesehia, wunba tee Yennu toontunno na halii. ¹⁷ Kpanbar na bia din sob gbouŋ ki sukii Israel teeb Yomdaano Yennu, ki gbouŋ na moɲmaan tee, “Digbana na niŋ tingbana nba ki fit tinn bi niib, ki nyinnib n nuu ni na, li paak, Hesehia tingbann kan fit fat u niib ki nyinnib n nuu ni.” ¹⁸ Asiria saakab na din pak Hiibru* maan ni, nan kunkɔpaarir ki tur Jerusalem niib nba be joonn boor na, a lin jeemm ki koomm janmaanii, ki lin ji teen dafur nan bin nyann doo na. ¹⁹ Bi din piak biir Jerusalem teeb Yennu, nan baa piak ki biir digbanlia tingbana

* **32:18** 32.18 Hiibru din tee Israel teeb maame.

nba ki li niib ɲammir nan bi nii nae.

²⁰ ɲanne kpanbar Hesehia nan Yennu sokinii Aisaya, wunba tee Amos bija na, miar Yennu sanpaapo, ki loon sommir, ²¹ ki Yennu tun malaka ki u baar kp̄ii Asiria kunkɔnkɔnna na, nan bi saakab. Li paak, ki Asiria kpanbar na din ɲmat kun u doo ni nan fei. Dasiar ki u tan be u tingbann ɲaak ni, ki u bonjayenii kp̄iiu nan bi jukbanjai.

²² Nna bannue ki Yennu tinn kpanbar Hesehia nan Jerusalem teeb, ki nyinnib Senakerib, wunba tee Asiria kpanbar na nuu ni, nan bi datalia nuu ni. U din te niib na kur be parmaasir nan digbanlia nba kur kp̄iab. ²³ Niib bonchiann din baar Jerusalem, ki dia piinii ki teen Yennu, ki bia teen Hesehia. Laa nyii sakir man ɲi, digbana kur din baakit Hesehia-e.

Ki j̄in Hesehia dont-n-mɔɲ po

(2 Kpanbara 20.1-3, 12-19; Aisaya 38.1-3; 39.1-8)

²⁴ Yoo nba na paak ki baatuk baa Hesehia paak, ki u saa per kuun, ki miar Yennu, ki Yennu turo nyinn ki wann nan u saa la laafia. ²⁵ ɲaan Hesehia din mɔk karinbaanii, ki ki tur Yennu niipoouk nan waa tun linba ki turo na, li paak, ki Yennu wutoor doo, ki u dat ɲɔɔ Hesehia nan Juda nan Jerusalem teeb tuba. ²⁶ ɲanne Hesehia nan Jerusalem teeb sikin bi mɔɲ, ki li te Yennu ji ki dat bi tuba, hali ki tan tuu Hesehia kuun.

Ki j̄in Hesehia mɔkint nan u baakir po

²⁷ Kpanbar Hesehia din mɔk mɔkint bonchiann, ki li te sɔɔ kur baakito. U din maa

diit ki kooont salimmona nan salimpeena, nan tanbinyinyira nba daauk paar, nan bonnunubit, nan naagbankona, nan bonlia nba daauk paar. ²⁸ U bia din maa diit ki sent jeet nan tilona daan nan olif tiinii kpan, ki bia maa bonkob-loi nan naakuut. ²⁹ Yennu bia din turo bonkobit nan mokint bonchiann, ki u fit maa doi bonchiann. ³⁰ Heskia-e din kor Gihonn nyuntona nba be paapo, ki li nyun ji ki siik ki saa foru nba be Jerusalem joona fiakir ni, ki koo Jerusalem nook ni na. Heskia din laat nyannue toonn nba kur ki u tun. ³¹ Naan yoo nba ki Babilonn doo saakab baar ki boi ki loon bin bann yaarlituk toona nba tun tin na paak, Yennu nyiko ki u tuun waa loon bianjinba, a wun la u binben nba tee.

*Ki jin Heskia naan gbennu po
(2 Kpanbara 20.20-21)*

³² Toona nba kur ki Heskia tun, nan waa jii u mon tur Yennu bianjinba, li sob Yennu sokinii Aisaya, wunba tee Amos bija na yirintu sobinii ni, ki be Juda nan Israel kpanbara barkperii gboun ni. ³³ Heskia din kpo, ki bi piuu kpanbara kaat ni, kunkonn paak. Juda nan Jerusalem teeb kur din turo jirinjoontik, u kuun poorpo. U bija Manase din set u seenu ni, ki dii naan.

33

*Ki jin Juda kpanbar Manase po
(2 Kpanbara 21.1-9)*

¹ Manase din tee bina piik nan nanlee-e ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piinymu nan nanymu. ² U din tun biir Yennu ki gaar niib nba

din kar doi man ni ki Yennu berib na binbenbiit. ³ U din namm maa tingbanjiantboa nba ki u baa Hesekia din bet na. U din maa binbinta nba ki bi sii jiantir tingbann Baal, ki namm chicherpook Asera ninnant, ki bia jiantir nmaabira. ⁴ Nɔɔ Manase din maa tingbana maruɲ binbintir, Yenjiantu nasaakak ni, siaminba ki Yennu yet a leɲe ki bi sii jiantiro nan yoo nba kaa gbennu na, ⁵ ki maa maruɲ binbinta, Yenjiantu nasaakak dindonjot njanlee na ni, a bii jiantir nmaabira. ⁶ U din kot u bonjai ki mann mujoonu maruɲ, Ben Hinom baauk ni. U din tuun ninnyoon toona, ki saa bu jabaat, ki bia koo jabaabis. U din tun yanbomm bonchiann ki biir Yennu, ki li donn Yennu wutoor. ⁷ U din jii ninnaun nba ki u namm nae ki koon Yenjiantu nasaakak nba ki Yennu yet tur Defid nan u bija Solomonn a, “Nasaakak nba be Jerusalem na nie ki n gann Israel booru piik nan njanlee na yent ni, ki li tee siaminba ki bi sii jiantirin. ⁸ N kan ban ber nyinn n niib Israel teeb tin nba ni ki n tur bi yeejamm na, li-i tee ki bi sak gaar sennii nan wannu nba ki n toontunno Moses turib na.” ⁹ Naan Manase din turin Juda nan Jerusalem teeb, ki bi tun yanbongbenjir ki gar digbana nba ki Yennu ber nyinn li niib tin na ni, naan ki u niib koo kar nawa.

Bianjamba ki Manase namm u man

¹⁰ Yennu lek din pak nan Manase nan u niib, naan ki bi yet bin gbiint. ¹¹ Nanne Yennu te ki Asiria kunkonkonna saakab lek Juda yent, ki soor Manase ki teeno yommik, ki gaan ban u miar ni, ki baano kutmont jaruk, ki jiiu saan

nanɔ Babilonn. ¹² Ninbaatir nba ki u be na niɛe, ki u sikin u mɔɲ ki jen u Yomdaanɔ Yennu boor ki barin sommir po. ¹³ Waa miar Yennu yoo nba, ki Yennu got u ninbaatir ki turɔ gatu, ki te ki u ɲmat jen Jerusalem, ki ɲamm dia u niib. Linba na te ki Manase bann nan Yennu-e tee Yomdaanɔ.

¹⁴ Li poor po, ki Manase ɲamm maa tɔɔn Defid doo nanyer po jonn nba be yondo po na, ki nyii kpɪɲ po baauk nba kpia nan nyuntonn nba be Gihonn niigan po na, ki saan dian Jan Tammɔb nan Jerusalem bɔkir nba ki bi yi Ofel na. U bia din kaan kunkɔnkɔnna saakab, ki bi gorii kunkɔnkɔnna koonn koonn, Juda digbanpaara ni. ¹⁵ U din nyinn siab yennii nan tingbana ninnant nba ki u din kɔɔn Yenjiantu ɲasaakak ni na, nan tingbana maruɲ binbinta nba be kunkonn nba ki ɲasaakak maɲ be na, nan siaminba kur ki tingbana maruɲ binbinta na be Jerusalem. U din jii bona nba na kur ki nyii nann doo na kpɪɲe ki lu. ¹⁶ U din ɲamm maa maruɲ binbintir nba ki bi sii jiantir Yennu, ki mann weinanleeb maruɲ nan niipoturu maruɲ li paak, ɲaan yet Juda teeb kur, a bii jiantir ɲamm Israel Yomdaanɔ Yennu. ¹⁷ Niib na din ɲamii mann maruɲ siaminba kur tee yenjiantboa, ɲaan bi din mann ki teen Yennu kɔɔe.

*Ki jii Manase naan gbennu po
(2 Kpanbara 21.17-18)*

¹⁸ Toona nba kur ki Manase din tun, nan waa din miar Yennu, nan mɔmaan nba ki Yennu sokiniinba din pak nanɔ, Israel teeb Yomdaanɔ Yennu sann ni na, li kur sɔb ki be Israel kpanbara barkperii gbouɲ ni. ¹⁹ Kpanbar na Yenmiaru,

nan bianjinba ki Yennu turo gatu, nan u toonbiit nba ki u tun n̄aan tan lebit na, nan n̄oontont toona nba ki u tun, nan tingbanjiantboa nba ki u maa, nan chicherpook Asera ninnant nba ki u n̄amm, nan tingbana 1nba ki u jiantir, li kur sob Yennu sokiniinba barkperii gbouj ni. ²⁰ Manase din kpo, ki bi piiu u n̄aak ni, ki u bija Amonn set u seenu ni, ki dii naan.

*Ki j̄in Juda kpanbar Amonn po
(2 Kpanbara 21.19-26)*

²¹ Amonn din tee bina piinlee nan n̄anlee-e ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina n̄anlee. ²² U din tun ki biir Yennu, nan u baa Manase nba din tun bianjinba na, ki mann tingbana nba ki u baa din tuu mann na. ²³ U din ki sikin u m̄oŋ ki tur Yennu nan u baa na n̄arimi. U din tun toonbiit ki gar u baawa.

²⁴ Amonn saakab din lor u paak, ki tan kp̄iiu, u n̄aak ni. ²⁵ N̄anne ki Juda teeb kp̄ii niib nba kp̄ii Amonn na, n̄aan j̄ii u bija Josaya ki dinn̄o naan, ki u set u baa maŋ seenu ni.

34

*Ki j̄in Juda kpanbar Josaya po
(2 Kpanbara 22.1-2)*

¹ Josaya din tee bina n̄anniime ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piintaa nan yenn. ² U din tun linba n̄an, ki penn Yennu par, ki wei u yeeja Defid binbeŋ, ki m̄ok m̄osaku nan Yennu sennii kur.

Bianjinba Josaya biir yenbis jiantii

³ Josaya naan bina ḡanniin niḡ nba ki u daa tee naasinbik na, ki u piin jiantir u yeeja kpanbar Defid Yennu, ki bina ḡanna gar, ki u piin bet tingbanjiantboa, nan chicherpook Asera ninnant, nan tingbana nba kur be. ⁴ U din tur u niib mɔb, ki bi bet bet tingbann Baal maruḡ binbinta nan bonnunubit maruḡ binbinta nba kpiar, ki chɔɔ chɔɔ chicherpook Asera ninnant, ki yeer yeer tingbanlia kur, ki li kpant tant, ki jii li tant ki yat niib nba din tuu mannib na kaat paak, ⁵ ki jii tingbana mannteeb maḡ kpaba, ki joo muu, binbinta nba ki bi tuu mann na paak. U din tun linba nae, ki ḡamm Juda yent nan Jerusalem doo. ⁶ U din tun nna bannue digbangbeḡa nan digbanbis nba be Manase nan Efraim nan Simeonn yentnba ni, ki saan tuu niigaḡ po yent nba tee Naftali na, ⁷ ki saan Israel teeb yent kur po, ki yeer yeer maruḡ binbinta, ki chɔɔ chɔɔ chicherpook Asera na ninnant, ki nann tingbana ki li kpant tant, ki bia bet bonnunubit maruḡ binbinta na buri buri. Li poor po ki u ḡmat Jerusalem.

*Baa la sennu gbouḡ na biaḡinba
(2 Kpanbara 22.3-20)*

⁸ Josaya naan bina piik nan ḡanniin niḡ, ki sɔɔ ki u boon tingbanjiantii, ki pit ḡamm tiḡ na, nan Yenjiantu ḡasaakak nawa, ki ḡɔɔ Josaya tun jab bantaa, a bin ḡamm u Yomdaano Yennu ḡasaakak: ḡamme tee Safann, ki u tee Asalia bija, nan Maaseya, ki u tee Jerusalem doo toondaano, nan Joa, ki u tee Joahas bija, ki tee doo na gbansɔbirɔ. ⁹ Likirii nba ki Liifai teeb

nba tee tammoguura gaar niib boor na, ki bi jii tur mannteeb yudaano Hilkia. Bi din gaar likirii na Efraim nan Manase niib, nan Israel teleeb nba kur be, ki bia gaar Juda nan Benjamins nan Jerusalem niib boor. ¹⁰ Bi din jii likirii na ki tur jab bantaa nba gorii Yenjiantu nasaakak nammu nae, ki bi gaar tur ¹¹ kanpintanba nan tanmaara, a bin daa njaak na tana nan taabii nba ki bi saa jii ki namm Yenjiantu nasaakak nba ki Juda kpanbara din nyikir, ki li pat baa baa na. ¹² Jab nba din tun li toonn na din tee burchimme. Ki Liifai jab banna din tee saakab ki goriib: namme tee Jahaf nan Obadia, ki bi nyii Merari naakuuk ni, nan Sekaria nan Mesulam, ki bi nyii Kohaf naakuuk ni. Liifai teeb kur din tee yan-yinnae. ¹³ Liifai teeb na siab din gorii ki bi jikin bonmaakara, ki bia gorii toontunna nba be toonbooru kur ni, ki siab gorii gbant, koo ki tee guura.

¹⁴ Baa nyint likirii, tiat diiuk na ni yoo nbae, ki manntoo Hilkia la Yennu sennu gboun na, sennu nba ki Yennu din tur Moses na. ¹⁵ Hilkia din yet Safann a, "N la sennu gboun na, Yen-jiantu nasaakak na ni," ki jii gboun na ki tur Safann; ¹⁶ ki Safann gaar ki saan nann kpanbar boor, ki saa yeto a, "Ti tun toona kur nan faa wann bianjinba nawa. ¹⁷ Ti jii likirii nba tuu bor nasaakak ni na, ki tur toontunna nan bi saakaba," ¹⁸ ki bia yet a, "Hilkia turin gboun na ki n dia," njaan karin gboun na kpanbar numm ni.

¹⁹ Kpanbar na nba gbat gboun na momaan yoo nba, ki u pat u liant nan parbiir, ²⁰ ki tun Hilkia,

nan Ahikam, ki u tee Safann bija, nan Abdonn, ki u tee Mikaya bija, ki bia tur Safann, wunba tee gbansɔbirɔ na, nan Asaya, ki u tee kpanbar ɲaasaakɔ a, ²¹ “Saant man ki boi Yennu ki turin, ki bia boi ki tur niib nba biar ki be Israel nan Juda tiɲ ni. Ii fiitir ki bann wannu nba be gbouɲ na ni. Yennu donn wutoor ti paak, kimaan ti yeejamm din ki mɔk mɔsaku nan u mɔmaan, ki ki tun nan bianɲinba ki gbouɲ na yet a bin tun na.”

²² Ki Hilkia nan jab nba ki kpanbar tumm na fiir saan, a bin boi poo nba tee Yennu sokinii ki bi yiu Hulda, ki u tee Salum ɲaapoo na, ki Salum tee Tokaf bija, ki Tokaf tee Hasra bija na, ki ɲɔɔ Salum gorii Yenjiantu ɲasaakak na ni tiat. Poo na din kɔɔ Jerusalem-e, yent nba waa munlee na ni. ²³ Ki u betib a bii ɲmat kpanbar na boor ki saa yetɔ a, “Mɔmaan nba ki timm Israel teeb Yomdaano Yennu yete na a: Want joo nba tumii n boor ni na ²⁴ nan mɔmaan nba ki Yennu yete na a: ‘N yaa man baar nan bonbilankante Jerusalem nan li niib kur paak, ki li tee mɔtont nba sɔb gbouɲ na ni, ki bi bo karin Juda kpanbar numm ni na. ²⁵ Bi yêtima, ɲaan jikit bi piinii ki mann tingbana. Baa tun linba kur, ki li donn n wutoor. N wutoor doo ki lint Jerusalem-a, ki li kan maak yanni. ²⁶ Mɔmaan nba ki min Israel teeb Yomdaano Yennu yete na: A gbiint linba sɔb gbouɲ na ni, ²⁷ ki sikin a mɔɲ, ki lebit a binbeɲ n boor, ki pat pat a liant ki bui fabin, yoo nba ki a gbat maa yaa n dat Jerusalem niib tuba bianɲinba. N gbat a miaruwa, ²⁸ ki tubdatu nba ki n bo yaa man baar nann Jerusalem paak na, n ji kan te lin

baari, see a kuun poor po. N saa te ki a kpo nan parmaasire.' "

Ki jab na nmat nan mōmaan na, ki saa wann kpanbar na.

Biañinba ki Josaya lor nan u sii mək mōsaku nan Yennu

(2 Kpanbara 23.1-20)

²⁹ Kpanbar Josaya din yiin Juda nan Jerusalem saakab kure ki taamm, ³⁰ ki bi kur lakin saan Yenjiantu nasaakak boor, ki mannteeb pukin namm nan Liifai teeb nan niib na kur, li məkita nan nandamm kur. Bi kur numm nie, ki kpanbar na karin molor gbouj nba ki bi la Yenjiantu nasaakak ni na sanpaapo. ³¹ Kpanbar na din set ki kpian naan jaantarik nae, njan lor nan Yennu nan u sii mək mōsaku nano, ki sii dia u sennii nan u wannu, nan u par nan seek kur, ki bia sii tuun wannu nba kur sob gbouj na ni. ³² U din te ki Benjamins niib kur, nan binba kur be Jerusalem na sat mōb nan bi sii dia Yennu molor na. Njanne ki Jerusalem teeb kur sak molor nba ki bi lor nan bi yeejamm Yennu na. ³³ Kpanbar Josaya din bet tingbana nba kur be Israel teeb yent na ni. Waa din be u manfoor ni ki wei bianinba, u din te niib na jiantir bi yeejamm Yomdaano Yennu-e.

35

Biañinba ki Josaya teen Yukitgar tiaru jaamm (2 Kpanbara 23.21-23)

¹ Kpanbar Josaya din dii Yukitgar tiaru jaamm na Jerusalem, ki baakit Yennu, nmaasinsinn

dapiik nan ɲanna daar, ki kɔt pegana ki dii li jaamm. ² U din senn mannteeb na toona nba ki bi sii tuun Yenjiantu ɲasaakak ni, ki chekimm ki bi sii tuun fanu. ³ U bia din tur Liifai teeb nba tee Israel wannteeb ki bi din jiiɓ tur Yennu na kpaanii, ki yet a, “Jiin Yennu mɔlor lakir na ki kɔɔnir Yenjiantu ɲasaakak nba ki kpanbar Solomonn, wunba tee Defid bija din maa na ni. I ji daa ban jikitir ki chari kaar nann. Mɔtana, yimme sii tuun ki teen i Yomdaano Yennu nan u niib Israel teeb. ⁴ Taant i leeb naakuuk naakuuk, kii tuun Yenjiantu ɲasaakak na ni, nan bianjinba ki kpanbar Defid nan u bija Solomonn wann soɔ kur nan u toonn nba tee na. ⁵ Ii set i toona boor, ki somm niib na naakuuk kur, yoo nba ki bi baar Yenjiantu ɲasaakak ni nan bi maruɲ bona. ⁶ Ii kɔt Yukitgar maruɲ pegana nan buunii na. Ii ɲamm i moɲ mɔtana kii be fanu, ki mann maruɲ na, ki lin te i leeb Israel teeb n fit wei sennii nba ki Yennu tur Moses ki u wannii na.”

⁷ Kpanbar Josaya din tur niib nba be lenɲ na pei nan buunii tusaa piintaa, nan naajai tusaa ɲantaa, ki li tee Yukitgar maruɲ Yenpiinii. ⁸ U saakab mun bia din jii bi pukina ki tur niib na, nan mannteeb nan Liifai teeb na, a bin mann maruɲ. Ki saakab nba gorii Yenjiantu ɲasaakak, ki tee mannteeb yudaano Hilkia, nan Sekaria, nan Jehiel, ki bi tur mannteeb na pegana nan bupanii tusaa ɲanlee nan kobii ɲanloob, nan naajai kobii ɲantaa, a bin jii mann maruɲ, jaamm na yoo. ⁹ Ki Liifai tɔondamm nba tee Konania, nan Semaya nan u baa bik Netanel, nan Hasabia nan Jeyel nan Josabad, din tur bi pukina

pegana nan bupanii tusaa ɲanɲmu, nan naajai kobii ɲanɲmu, a Liifai teeb na n jii ki mann maruɲ.

¹⁰ Bona kur nba din teen siir ki jaɲ nan Yukitgar tiaru jaamm na yoo nba, ki mannteeb nan Liifai teeb na set bi toona boa, nan kpanbar nba wannib bianɲinba na. ¹¹ Ki pegana nan buunii nba ki bi kɔtib na, ki Liifai teeb na nyab, ki mannteeb na mun jii bi sɔnn ki mii mii binbintir na paak. ¹² ɲanne ki bi ji biit mujoonu maruɲ bonkobit na ki tur niib na naakuuk naakuuk, a lin te bin fit mann, nan Moses sennu nba tee bianɲinba na. ¹³ Liifai teeb na din pur Yukitgar tiaru jaamm nant na muu paake, nan sennu nba tee bianɲinba na, ɲaan yakin kasii Yenpiinii nant boba ni, nan siarii ni, nan sipiat ni, ki biit nant na ki tur niib na yian yian. ¹⁴ Baa tun linba na ki gbenn na poor poe, ki Liifai teeb na biit nant na ki tur bi mɔɲ, ki bia biit ki tur mannteeb nba tee Aarɔnn yaaboona na, kimaan mannteeb na din tun toonae ki yonnu tan baa, ki jokin maruɲ bonkobit muu munn, nan maruɲ kpapana kur muu. ¹⁵ Liifai teeb nba tee Asaf naakuuk, ki tee yanyinna na din be bi toona boor nba ki kpanbar Defid din sennib na: ɲamme tee Asaf nan Hemann, nan Jedutunn, ki u tee Yennu sokinii ki piak teen kpanbar na. Tammɔguura nba din be Yenjiantu ɲasaakak tammɔi ni na, li din ki kpaa talas nan bin seet tammɔi na ni, kimaan bi leeb Liifai teeb nae din ɲamii bi Yukitgar tiaru jaamm jeet ki teenib. ¹⁶ Tɔn, daar maɲ nie ki bi din tun maruɲ toona, ki dii Yukitgar tiaru jaamm, a bin baakit Yennu, ki bia

mann mujoonu Yenpiinii maruŋ, nan bianjinba ki kpanbar Josaya senn na. ¹⁷ Israel teeb nba din be lej na, din jii daanlore ki dii Yukitgar tiaru jaamm nan boroboro nba kaa datin na jaamm. ¹⁸ Laa nyii Yennu sokinii Samuel bina niŋa, bi daa ki ban dii Yukitgar tiaru jaamm nan linba na na; ki Israel kpanbara na soo daa ki ban dii Yukitgar tiaru jaamm nba ki Josaya nan mannteeb nan Liifai teeb nan Juda teeb nan Israel teeb nan Jerusalem niib dii na booru. ¹⁹ Bi din dii Yukitgar tiaru jaamm na, Josaya naan binpiik nan ŋanniin niŋe.

*Ki jii Josaya kuun po
(2 Kpanbara 23.28-30)*

²⁰ Kpanbar Josaya nba din ŋamm Yenjiantu ŋasaakak na ki gbenn na poor poe, ki Ijpt kpanbar Neko jii u kunkonkonna, ki bi saan Karkemis, ki li kpia mōkir nba ki bi yi Yufrates na. Ki Josaya koor a wun gooro, ²¹ ŋaan ki Neko tun nan mōmaan na a bin yet Josaya a, “Tōb nba ki n yaa man kōn na, li ki la fin Juda kpanbari, n ki baar maa n kōn nan fin kaa, n baar maa n kōn nan n dataie, ki Yennu betin a man kakit yian. Yennu taa n po, li paak, a daa goimi. Nna-i kaa, u saa biirawa.” ²² Josaya din yēt nan wun nyik, ki ki gbiint maan nba ki Yennu te Neko pak nano na, ŋaan lebit u mōŋ, ki saan Megido paanu ni a wun kōn nan Neko.

²³ Tōb na niŋe, ki Ijpt nirō din yek kpanbar Josaya peenu, ki u yet u toontunna a, “Jiimin, ki yaat nanin, n laa daŋ bonbiir.” ²⁴ Ki bi wokito u taantoruk ni, ki kōono u taantorleer nba be lej

na, ki saan nano Jerusalem. Lene ki u saa kpo, ki bi piii kpanbara kaat ni. Ki Juda nan Jerusalem teeb kur bui fabin u kuun po.

²⁵ Ki Yennu sokinii Jeremaya yin kuun yanj ki jiin kpanbar Josaya kuun po, ki li teen kaar Israel tinj ni, ki tur yanyinna, li jab nan poob kur, a bin tuu yin yanj na, ki tiar u kuun po. Bi din sob yanj manj kuun fabinii yanii gbounj ni.

²⁶ Linba kur ki Josaya din tun u naan yoo, ki li tee waa loon Yennu bianjinba, nan waa saak Yennu sennii bianjinba, ²⁷ nan linba kur ki u tun, u pinpiik ki saa tuu u joontu, li kur sob be Israel nan Juda kpanbara barkperii gbounj ni.

36

Ki jiin Juda kpanbar Joahas po (2 Kpanbara 23.30-35)

¹ Juda teeb din gann Josaya bija Joahas-e ki dinno naan Jerusalem doo ni. ² Joahas din tee bina piinlee nan nantaae ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem nmaarii nantaa. ³ Ijipt kpanbar Neko din sooro ki teeno yommik, ki te Juda teeb pa salimpeena, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii piintaa nan nanlore na, nan salimmona, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii na ki turo. ⁴ Neko din dinn Joahas baa bik Eliakim-e, Juda naan, ki ji lebit u sann ki puro Jehoyakim. Neko din jii Joahas ki saan nano Ijipt.

Ki jiin Juda kpanbar Jehoyakim po (2 Kpanbara 23.36-24.7)

⁵ Jehoyakim din tee bina piinlee nan nanmumue ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piik

nan yenn. U din tun biir u Yomdaano Yennu. ⁶ Ki Babilonn kpanbar Nebukanesar lek Juda teeb ki soor Jehoyakim, ki baano baant, ki saan nanao Babilonn. ⁷ Kpanbar Nebukanesar din jii Yenjiantu nasaakak na ni bonyena nba daauk paar, ki saan nann u njaak ni, Babilonn. ⁸ Linba kur ki Jehoyakim din tun, ki li tee bonbilankant nan yanbomm nba ki u tun, li sob be Israel nan Juda kpanbara barkperii gbant ni. Ki u bija Jehoyachinn set u seenu ni ki dii naan.

*Ki jiiin Juda kpanbar Jehoyachinn po
(2 Kpanbara 24.8-17)*

⁹ Jehoyachinn din tee bina piik nan nanniime ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem nmaarii nantaa nan dapiik. U mun bia din tun biir Yennu-wa. ¹⁰ Siok nba din baar yoo nba, ki kpanbar Nebukanesar soor Jehoyachinn ki saan nanao Babilonn, ki saa teeno yommik. U bia din jii Yenjiantu nasaakak na ni mokint, ki saan nann. Nebukanesar din jii Jehoyachinn baawaar Sedekaya-e ki teeno Juda nan Jerusalem kpanbar.

*Ki jiiin Juda kpanbar Sedekaya po
(2 Kpanbara 24.18-20; Jeremaya 52.1-3a)*

¹¹ Sedekaya din tee bina piinlee nan yenne, ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piik nan yenn. ¹² U din tun biir Yennu, ki ki sikin u moŋ ki gbiint Yennu sokinii Jeremaya, wunba din pak Yennu maan ki turo na kpaanii.

*Ki jiiin Jerusalem baak po
(2 Kpanbara 25.1-21; Jeremaya 52.3b-11)*

¹³ Nebukanesar din te Sedekaya por Yennu sann ni nan u sii tuumœ nan barmœnii, ŋaan Sedekaya din tan yêt Nebukanesar manj mœba. Sedekaya din tee tubkangbatir ki yêt wun lebit ki jen Israel teeb Yomdaano Yennu boora. ¹⁴ Ki bia jenna, mannteeb nan Juda toondamm nan niib na din wei digbana nba lintib na yanbœmm binbenj, ki jiantir tingbana, ki biir jiantu ŋasaakak nba ki Yennu tiœŋ teenir kasii na. ¹⁵ Ki bi yeejamm Yomdaano Yennu ŋamii tuun sœkiniinba, a bii kpaan u niib, kimaan u mœk ninbatinu nan u niib nan u ŋasaakak na, ki ki loon wun biiribi. ¹⁶ Bi lek din sarikit Yennu toomii nae, ki yêt u maan, ŋaan laa u sœkiniinba na tee-e nan Yennu wutoor nba tan doo u niib paak, ki li ji ki mœk gœœru.

¹⁷ Li paak, Yennu din te Babilonn kpanbar lekib. Babilonn teeb din kpïi Juda naasinpaauŋ, jiantu ŋasaakak na ni. U din ki mœk ninbatinu nan bi sœœ, li nipaauŋ, koo nikpera, koo jœœ, koo poo, koo baatœœ, koo wunba mœk laafia. Yennu din jii Juda teeb kur ki kubin Nebukanesar nuu ni. ¹⁸ Nebukanesar din saat Yenjiantu ŋasaakak na, ki jii mœkint nba kur be li ni, ki bia jii kpanbar na mœkint, nan u saakab na mœkint kur, nan linba kur be, ki saan nann Babilonn. ¹⁹ Nebukanesar din joo Yenjiantu ŋasaakak na, nan Jerusalem doo, nan li naanŋei, nan mœkint nba kur be li ni na muu, ki bia bet doo na joona. ²⁰ U din soor niib nba biar ki mœk manfoor na, ki saan namm Babilonn; leŋe ki bi saa tee yommii, ki tuun teen ŋœœ nan u yaaboona tee-e nan Peesia naangbounj nba din tan la panj. ²¹ Yennu nba din

tokin u sokinii Jeremaya ni, ki pak maan nba na, li din tan gbeewa a: “Tin na saa biar yann kii foi bina piinlore, ki siara toonn kii tuun li paak nan bina maŋ nba tan saa gbenn.”

Biaŋinba ki kpanbar Sairus te Juu teeb jen bi doo ni

(Esra 1.1-4)

²² Sinsinn binn nba ni ki Peesia kpanbar Sairus dii naan na, Yennu din te mɔmaan nba ki u sokinii Jeremaya pak na, ki li teen barmɔnii. U din te Sairus sɔb mɔmaan nba nae, ki tur u yent kur po, a bin karin sanpaapowa.

²³ U din sɔb a: “Maan nba ki Peesia kpanbar Sairus yete na: Yennu nba tee Yomdaano ki be yendɔuŋ ni nae dinnin durinya na kur naan, ki turin mɔb a man maa u ŋasaakak nba be Jerusalem, Juda tin ni na. Mɔtana, yimm nba kur tee Yennu niib, i kur-ii saa man leŋ, ki i Yomdaano Yennu sii be nani.”

Yennu Gbouj Moor
Bimoba: Yennu Gbouj Moor Bible

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bimoba

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

00d89ba0-4677-52d9-9bc5-aa3d7c5c966d